

Valla Vaatleja

KEHTNA VALLA AJALEHT AASTAST 1993

NR 8 (289) SEPTEMBER 2022

Head uut õppeaastat!

Veel silmanurgast säratab september kollast päikest. "Nüüd kooli! Kooli!" äratab ta iga suurt ja väikest.

Ning õuntega, täis lusti meel, ta pillub lapsi kooliteel.

Kuid pehmeid unelinasid ta karukoopas valmis seab ja lumememmeninasid ta porknapeenrast välja veab.

(Ellen Niit)

On eriline aeg, mis nõuab meilt mõistlikku meelt. Seljataha on jäänud päikeseline, kaunis ja imeline suvi. On eriline sügis – pihlapuud nõretavad punastest marjadest, õunapuud on õunu täis ja metsad muutuvad aina värvikirevamaks.

Iga inimene, iga laps on erinev. Igaühes on peidus kümneid andeid, mis tuleb üles leida ja ellu äratada. Pole olemas keskmist inimest, keskmist õpetajat, keskmist õpilast. Igaüks meist on erinev ja eriline. Hoidkem oma sõpru, klassikaaslast ja õpetajaid. Kõiki, ka neid, kes on teistest erinevad ja erilised. Toetagem teineteist ja austagem kõiki, kellega kokku puutute.

Kehtna valla koolides alustas kooliteed sellel sügisel 58 uudishimulikku ja särasilmset

Eidapere Kooli 1. klassi õpilased Kenno Palu, Triinu Ivanov, Laura Šelgunov, Sofi Sibulin ja Johhan Valinu. Taga õpetaja Ave Randmäe.

Foto: MARIS HELDJA-PÄRN

koolijütsi. Järvakandi Kooli 1. klassis alustas kooliteed 13 õpilast, kes hakkavad õppima õpetaja Kristi Lehtla käe all; Eidapere Kooli 1. klassis 5 õpilast, õpetaja Ave Randmäe; Kehtna Põhikooli 1. klassis 17 õpilast, õpetaja Ülle Aas, ja Valtu Põhikooli 1. klassis alustas kooliteed suisa 23 õpilast, nende õpetaja on Merle Mihkelson.

Kuigi õpetajate leidmine on

ääretult raske ülesanne meie koolijuhitidele, on hea meel tõdeda, et meie koolides alustasid tööd mitmed uued õpetajad.

Sellest õppeaastast asus Järvakandi Koolis keemiaõpetajana tööle Meelis Tomson, Valtu Põhikoolis kunstiõpetuse õpetajana Nelli Kreuz ja Kehtna Põhikoolis vene keele õpetajana Oksana Kurvits ning inglise keele õpetajana alustasid Birgit

Buldasa ja Elise Maal.

Ukraina õpilasi õpib meie koolides hetkel Kehtnas 8, Järvakandis 4 ja Valtus 1.

Soovin kõigile ilusat ja õnnelikku uue õppeaasta algust! Häid elamusi, töörõõmu, põnevaid väljakutseid ja avastamisrõõmu!

Katrin Velleste, abivallavanem

Järvakandi Kooli 1. klassi õpilane Elisabeth Salumets. Aabitsa annab üle kooli direktor Aet-Triin Vasnu.

FOTO: HEIVI ÄÄRMA

Kehtna Põhikooli 1. klassi õpilane Desiree Kraus oma päevikut kätte saamas.

Foto: GERLI TRAK

Lepiku Farmi tunnustati Eesti parima talu tiitliga. Tunnustahvel Lepiku taluhoonel.

Foto: AARE HINDREMÄE

Loe lk 5

20. augustil oli Inglise kodukohvikute päev. Kolme kodukohviku maitseelamustest annab ülevaate külavanem Kaisa Vahtmäe.

Foto: AARE HINDREMÄE

Loe lk 7

Kehtna valla spordipäeval töid lastejooksud röömu. Fotol Gerret ületamas finišijoont.

Foto: SEILY SÖGEL-RAID

Loe lk 7

Valtu Põhikooli 1. klassi õpilane Hiie-Mai Labi. Foto: TRIIN LABI

Vee ja kanalisatsiooni hinna korrigeerimine Kehtna valla ÜVK aladel

Nagu juba aprilli Valla Vaatlejas mainitud, ootab Kehtna valla ühisveevärgi teenuste tarbijaid ees vee ja kanalisatsiooni hinna korrigeerimine. Loomulikult ei meeldi hinnatõusud mitte kellelegi, aga paraku me elus nendest ei pääse.

Näiteks oli Kehtna valla vee-ettevõtte 2021. aasta esimese kaheksa kuu elektriarve kokku ca 33 000 eurot, sellel aastal on elektrienergia kulu veemajanduses aga juba ca 76 000 eurot.

Veeteenuste (vesi ja kanalisatsioon) hindade määramine oli varem kohalike omavalitsuste võimuses, kuid nüüd on see riigi otsusega antud Konkurentsiameti vastutusalasse. Uute hindade kalkuleerimisel peab Konkurentsiamet arvesse võtma kõiki kulukomponente. Reaalsus on aga paraku see, et väiksema asustustihedusega ja/või elanike arvuga KOV-idele on mõju oluliselt suurem. Teiste sõnadega - mida suurem on ühes võrgus ÜVK tarbijate arv ja tarbimise maht, seda tõenäolisem on võimalus hoida madalamat hinda. Ehk siis rõhutame veel kord - valla vee-ettevõtte ei määra ise endale teenuse hindu.

Tähele tuleb panna, et eristatakse vee ja kanalisatsiooni hinda ning kuigi kanalisatsiooni arvestuslik kogus on vastavuses tarbitava vee kogusega, siis kulude poolelt on kanalisatsioon tervelt 70% teenusemahust. Ettevõtte teeb suuremaid kulutusi reovee ärajuhtimiseks ja puhastamiseks kui puhta vee andmiseks.

Lihtsustatult - hind peab olema selline, mis katab ära teenuse pakkumiseks tehtavad kulud ning võimaldab vee-ettevõtjal raha sellisel määral kõrvale panna, et jooksvalt ja/või tulevikus oleks võimalik kogu torustikku ning sellega seotud taristut hooldada, remontida ja parendada. Ühe ÜVK ala doteerimine teise arvelt ei ole aus ega Konkurentsiameti vaates ka võimalik. Oluline on aru saada, et ühe vee-ettevõtja vastutusalas peavad reeglite järgi olema hinnad määratud samadel alustel.

Lisaks on hetkerealsus Kehtna vallas see, et täna maksavad ÜVK alades elavate inimeste vee ja kanalisatsiooni hinnale kaudselt peale ka need valla maksumaksjad, kes ei kasuta ÜVK teenuseid. Ehk siis majapidamised, kes on pidanud oma puurkaevud, septikud, puhastid või imbväljakud enda raha eest välja ehitama. See ei saa ega tohi nii olla.

Kehtna Vesi OÜ on kolme ja poole aasta jooksul viinud läbi põhjalikud ümberkorraldused oma struktuuris ning töökorralduse optimeerimises vähendamaks võimalike hinnatõusude mõju. Näiteks enne ühinemist oli kahes vee-ettevõttes palgal 13 inimest, tänaseks on neid ainult viis. See omakorda on võimaldanud kokku hoida ka palgafondi. Maha on müüdnud kõik mittevajalik kinnisvara ja tehnika. Ilma nende ümberkorraldusteta oleks veeteenuste hinnatõus märgatavalt suurem.

Kehtna valla veemajanduses on viimase kolme aastaga rekonstrueeritud Järvakandi biopuhasti, remonditud Järvakandi Tallinna maantee veejaam, digitaliseeritud Järvakandi torustike asukohad, lisaks renoveeritud Kehtna biopuhasti ning remonditud hulk kanalisatsioonipumplaid.

Kõik need tegevused on olnud väga kulukad. Kahjuks peame tõde- ma, et need kuhjunud tööd on olnud aastatepikkuse tegematajätmise ja rahapuuduse tagajärg. Eurorahaga on rajatud palju, aga kõik need arendused vajavad ka igapäevast hooldust ja parendusi.

Viimati tõusid hinnad Kehtnas 2016. ja Kaereperes 2017. aastal, aga Järvakandis ei ole hindu tõstetud juba alates 2013. aastast. Paraku toovad nii pikad pausid kaasa selle, et hinnatõus on suurem, kui regulaarselt hindu üle vaadates.

Siinkohal oleks mõistlik rääkida ka vee kvaliteedist ning miks vesi mõne tarbija kraanist tulles võib olla mõnevõrra erineva kvaliteediga. Vee-ettevõtja on kohustatud tagama normidele vastava vee lõpptarbijaliitumispunktini ja kas see on üksikelanu või korteriühistu, pole siinkohal vahet. Täna kõikide tarbijate liitumispunktideni ettenähtud kvaliteedis vesi ka jõuab. Kui aga teie kraanist tuleb midagi muud, võivad põhjused olla järgmised:

- korterelamu torustik on ehitatud selliselt, et vesi ei tsirkuleeri või tekivad torude harud, kus vesi ei liigu ning rikneb. Üks põhjus võib olla näiteks see, et mõnes korteris keegi ei ela;

- elamu või korterelamu torustik on vana, veetorud on aastate jooksul kattunud raua, väävelvesiniku või muu sademega ning torudes voolav värske vesi saab sealt „lisamaitse“ juurde.

Nende probleemide lahendamiseks ei saa vee-ettevõtja paraku midagi ära teha, vaid lahendus tuleb leida korteriühistul kas torustiku uuendamise, ümberehitamise või vahekraanide paigaldamisega. Seega on alati mõistlik pidada nõu vastavate spetsialistidega, kes oskavad soovitada just teile parima lahenduse.

Uute hindade kehtestamisest anname teada võimalikult aegsasti valla infokanalites.

Kehtna Vallavolikogus

Kehtna Vallavolikogu istung toimus 28. augustil Järvakandi Kultuurihallis ning oli jälgitav www.youtube.com keskkonnas.

1. MTÜ Nõlva Metsaküla Seltsi ettekanne

MTÜ Nõlva Metsaküla Seltsi (edaspidi MTÜ) esindaja Maarja Lega tegi ettekande Kehtna valla üldplaneeringus kajastatud T6 tuuleala kohta. Ettekande peamine eesmärk on välja tuua T6 tuulealaga seotud kitsaskohad üldplaneeringus.

Kehtna valla vastuvõtmist ootavas üldplaneeringus on planeeritava T6 tuuleala suurus 600 ha metsamaad, mis asub Järvakandist 800 meetrit Nõlva küla suunas. Tulevikus jookseb Järvakandi läänepoolselt küljelt läbi Rail Balticu trass koos peatusega ning vahetult pärast seda tuleks tuuleala. Kõik need planeeritavad objektid tekitavad olulises mahus müra, mis segab praeguse vaigse looduskeskkonnaga harjunud inimeste elukeskkonda oluliselt.

Maarja Lega sõnul ei ole kunagi Eestis nii kõrgeid tuulikuid rajatud, kui T6 tuulealale üldplaneeringu järgi lubatakse. Planeeritava tuulealale on võimalik hinnanguliselt püstitada kuni 20 tuulikut. MTÜ tõi välja neli peamist eksimust, mille pärast üldplaneering ja KSH ei vasta riigikohtu lahenditeele ning Euroopa Liidu ja Eesti õigusaktidele.

Eksimuse kohaselt ei saa olla tekkinud veendumust, et alad põhimõtteliselt sobivad tuulealaks, mis ei ole kooskõlas riigikohtu lahenditega. Natura hindamine on puudustega ning pealiskaudne, sest pole arvestatud kumulatiivsete mõjudega. T6 tuuleala on planeeritud metsiste tuumalale, kes on II kaitsekategooria kaitsealune liik. Ei ole arvestatud kolme must-toonekure pesaga. MTÜ ettepanek on, et vaja on läbi viia KSH-s vigade parandus ning tuleks hinnata

uuesti T6 ala sobivust. MTÜ eesmärk on, et T6 tuuleala jäetakse planeeringust välja ja välistatakse mittesobivuse tõttu.

MTÜ liige Eha Võrk lisis, et riigikohtu lahend toetab seisukohta, et üldplaneeringu faasis tuleb keskkonnanstrateegiline hindamine teha sedavõrd põhjalikult, et tulevikus oleks teada, kas ja millistel tingimustel on võimalik rajada tuuleparki.

2. Kehtna valla üldplaneeringuga ja KSH-ga esitatud tuulealade arutelu

Lemma OÜ keskkonnakonsultant Piret Toonpere tegi ettekande Kehtna valla üldplaneeringu ja KSH kohta. P. Toonpere sõnul on Kehtna vald õnnelik vald, sest üldplaneeringute koostaja on üks juhtivamaid eksperte ning samuti omab ta suuri kogemusi tuulealade valdkonnas. Kehtna valla soov on olnud, et tuulealade määramisega tegeldakse üldplaneeringu koostamise etapis. Tuuleala asukohad on määratud kogu olemasolevate parimate teadmiste ja kogutud andmete põhjal.

Üldplaneeringus loetakse rida tingimusi, mida tuleb arvestada tuulealade detailplaneeringute koostamisel. Üldplaneering on üldine dokument, kus ei ole võimalik kogu valda detailselt läbi uurida. Väga palju üldplaneeringu meetodikast on andmebaasidel põhinev kaardianalüüs. Planeeritavad tuulealad peavad olema suurusega, kuhu on võimalik paigutada vähemalt kaks tuulikut.

Üheks looduskaitseliseks kitsenduseks on tuulealade puhul metsiste mängualad, mille teadaolevatele asukohtadele arvestatakse üldplaneeringus ühekilomeetrine puhver. Must-toonekure elupaiku on Kehtna vallas erinevatel aegadel registreeritud mitmel korral, kuid praegu teadaolevalt pesitseb T6 tuulealast kümne kilomeetri kaugusel üks elus isendite paar. P. Toonpere sõnul on KSH-s vastuolulised andmed seetõttu, kuna kajastatakse erinevate allikate andmeid. Iga liigi puhul on arvestatud

tuuleala kohta erinevad soovitusel. Must-toonekure pesitsusalade kaitseks arvestati kolme kilomeetri laiune puhver, mida liigikaitse Keskkonnaamet peab piisavaks. Lisaks on seatud tingimus, kui hakatakse detailplaneeringut koostama, mis nõuab keskkonna mõjude hindamist, siis tuleb kindlasti ohustatud liikide teemat täiendavalt uurida. Vajadusel tuleb must-toonekure kaitseks kasutusele võtta täiendavad meetmed.

Lisaks looduskaitselise kitsendustele on kehtestatud inimeste kaitseks elamutest tuhandemeetrine puhver, millega kaitsetakse inimesi tuulikute tekitatud müra eest. Inimeste elukeskkonda mõjutab kõige rohkem tuulikute tekitatud müra ja varjutus, mis langeb elamute peale. Visuaalne mõju inimesele on see, et tuulikud on nähtavad kaugele.

P. Toonpere rõhutas, et tuulikute peamine kavandamise eesmärk on elektri tootmine. Selle juures on positiivne pool, et vastu on võetud keskkonnatasude seaduse muudatus, mis hakkab tulevikus kehtima. Seaduse kohaselt hakkavad hüvitist saama inimesed, kes asuvad tuuleparkide läheduses, ja kohalik omavalitsus, kus tuulepark asub. Hüvitis jaguneb 50% kohalikule omavalitsusele ja 50% jagatakse tuulepargi lähedal asuvate inimeste vahel.

Järvakandi alevi puhul võib inimesele laekuv hüvitis olla väike, kui tuulepark rajatakse nii, et aleviku inimesed on seaduse järgi õigustatud hüvitist saama. Hüvitis on väga motiveeriv hajaasustuse piirkonnas. Tuulepargi puhul on positiivne Järvakandile, et tuulepark asub kuue kilomeetri kaugusel elektrijaamast, mis võimaldab otseliitumist ilma võrgutee tasudeta. P. Toonpere sõnul teevad paljud omavalitsused tuulealade valiku ära juba üldplaneeringus ning rahvaga läbi rääkides.

3. Arvamuse andmine geoloogilise uuringu loa taotlusele

Keskkonna- ja geoinfospetsialist Heli Halliste selgitas, et ettevõtte Marine

Kehtna valla kaasav eelarve

Kehtna valla 2022. aasta kaasava eelarve kasutamiseks saab esitada ideid kuni 20. oktoobrini 2022. Kaasava eelarve maht on 10 000 eurot.

Kehtna valla elanike poolt valitud ja vallavalitsuse poolt teostatav objekt peab paiknema Kehtna vallas ja peab olema avalikult kasutatav. Idee peab olema elluviidav hiljemalt 2023. aasta lõpuks ning valminud objektist ei tohi tekkida tulevikus ebamõistlikke kulusid Kehtna valla järgnevatel aastatel eelarvetele.

Kaasava eelarve menetluse tutvustamise infopäev toimub 4. oktoobril.

Ettepanekuid ja ideid saab esitada 30. septembrist **kuni 20. oktoobrini 2022** elektrooniliselt e-posti aadressile kehtna@kehtna.ee või tuua paberikandjal Kehtna vallamajja või valla Järvakandi teenuskeskusesse.

Ettepanekuid kaasava eelarve 10 000 euro suuruse summa kasutamiseks või-

vad esitada kõik füüsilised ja juriidilised isikud.

Ettepaneku esitamisel peavad olema märgitud:

- 1) esitaja nimi ja kontaktandmed;
- 2) projekti (idee) lühike nimetus;
- 3) projektiga teostatava objekti eesmärk ja olulisus;
- 4) projekti kirjeldus vabas vormis ja võimalusel idee kavand, mis annab vallavalitsusele selge info ettepaneku elluviimise võimalikkuse hindamisel;
- 5) projekti (idee) teostamise ligikaudne maksumus, mis ei ületa 10 000 eurot (summa on koos käibemaksuga);
- 6) muu oluline info:
  - a) mida ettepaneku esitaja peab oluliseks projekti hindajatele idee kohta lisada;
  - b) mis toob hästi esile investeringuks pakutud objekti olulisuse.

Kõik ideed avalikustatakse peale esitamist valla kodulehel. Kõiki ideid, mida

esitatakse kaasava eelarve kaudu rahastamiseks, analüüsib vallavalitsuse ja vallavolikogu esindajate ühiskomisjon.

Peale parimate ja realistlike ideede väljalüüsimist komisjoni poolt toimub rahvahääletus, mis algab **10. novembril 2022**. Rahvahääletusel saavad osaleda kõik vähemalt 16-aastased isikud, kelle elukoht on Eesti rahvastikuregistri andmetel Kehtna vald. Hääletamine toimub elektrooniliselt infosüsteemi VOLIS kaudu.

Rahvahääletuse tulemusel selgub Kehtna valla elanike arvates parim idee kaasava eelarve rakendamiseks.

Parim idee kuulutatakse välja **hiljemalt 10. detsembril 2022**.

Kaasava eelarve jaotamise kord on fikseeritud Kehtna Vallavolikogu määruses 28. augustist 2019 nr 61 ja informatsioon on Kehtna valla kodulehel.

Minerals OÜ taotleb Keskkonnaametilt Lellapere uuringuruumi geoloogilise uuringu luba. Uuringuruumi teenindusala pindala on 5,54 ha ning uuritav maavara on täiteliiv ja täitekruus, mille kasutusvaldkond on üld- ja teedehitus. Uuringu teostaja on OÜ J. Viru Markseideribüroo. Kehtna Vallavolikogu otsusega nõustatakse Marine Minerals OÜ-le Lellapere uuringuruumi geoloogilise uuringu loa väljastamisega.

Volikogu võttis poolthälteenamusega otsuse vastu.

4. Kehtna Vallavolikogu 29.06.2022 otsuse nr 47 „Kehtna Vallavalitsuse liikmete arvu ja struktuuri ning koosseisu kinnitamine ning vallavalitsuse liikmele hüvitise määramine“ muutmine

Vallavanem Tanel Viks selgitas volikogu otsuse muutmise eelnõud. Vallavanem tegi juulis tööle asunud majandusosakonna juhile Margit Pärnale ettepaneku liituda Kehtna Vallavalitsuse koosseisuga. Margit Pärna andis oma nõusoleku, millest tulenevalt kinnitatakse Kehtna Vallavalitsuse kui täitevorgani uus koosseis järgnevalt: vallavanem Tanel Viks, abivallavanem Katrin Velleste, vallavalitsuse liige Marika Ojaperv, vallavalitsuse liige Sille Valinu, vallavalitsuse liige Hans-Jürgen Schumann ja vallavalitsuse liige Margit Pärna.

Volikogu võttis poolthälteenamusega otsuse vastu.

5. Kehtna Vallavolikogu 15.12.2021 otsuse nr 17 „Kehtna valla esindaja määramine Raplamaa Omavalitsuste Liidu üldkoosolekule“ muutmine

Vallavanem Tanel Viks selgitas volikogu otsuse muutmise eelnõud. Raplamaa Omavalitsuste Liidu üldkoosolekule nimetatud vallavanem Tanel Viksi asendaja vallavalitsuse liige Jalmar Mandel esitas tagasiastumise avalduse. Sellest tulenevalt nimetatakse uueks vallavanem Tanel Viksi asendajaks Kehtna Vallavalitsuse majandusosakonna juht Margit Pärna. Margit Pärna on andnud nõusoleku.

Volikogu võttis poolthälteenamusega otsuse vastu.

6. Kehtna valla valimiskomisjoni muutmise

Vallasekretär Maire Pettai selgitas volikogu otsuse eelnõud, millega arvatkse komisjoni liige Selma Ustav omal soovil valimiskomisjonist välja ning valimiskomisjon kinnitatakse 6-liikmelisena. Valimiskomisjoni kuuluvad: esimees Maire Pettai, aseesimees Andi Liblikman, Katrin Kuum, Aivar Puur, Tiina Satsi ja Kairi Schumann.

Volikogu kinnitas uue valimiskomisjoni koosseisu.

7. Kehtna Vallavolikogu kultuuri- ja sporditöökomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine

Volikogu esimees Katrin Anto selgitas, et kultuuri- ja sporditöökomisjoni esimees Marko Matson esitas 3. augustil avalduse sooviga lahkuda komisjoni esimehe kohalt. Sellest tulenevalt peab komisjonile valima uue esimehe ja aseesimehe. Kultuuri- ja sporditöökomisjoni esimehe ja aseesimehe valimiseks on vaja moodustada häältelugemise komisjon. K. Anto ettepanek oli häältelugemise komisjoni liikmeteks nimetada Tanel Viks, Andi Liblikman ja Maret Salumäe. Liikmed andsid suusõnalise nõusoleku komisjoni osalemiseks.

Volikogu kinnitas ühehäälselt häältelugemise komisjoni. Komisjon valis esimeheks A. Liblikmani.

K. Anto tegi ettepaneku esitada kultuuri- ja sporditöökomisjoni esimehe kandidaadiks volikogu liige Angelyca Vaerand. A. Vaerand oli nõusoleku andnud oma kandidatuuri esitamiseks.

Tõnis Blank tegi ettepaneku esitada kultuuri- ja sporditöökomisjoni esimehe kandidaadiks Allar Läll.

Riina Tomingas tegi ettepaneku esitada kultuuri- ja sporditöökomisjoni esimehe kandidaadiks Kalju Kalda. A. Läll ja K. Kalda andsid oma nõusoleku.

Häältelugemise komisjoni esimees kuulutas välja valimistulemuse: Angelyca Vaerand on kultuuri- ja sporditöökomisjoni esimees ja Allar Läll kultuuri- ja sporditöökomisjoni aseesimees.

8. Muu info

1) Kehtna Vallavalitsuse uute tööta-

jate lühitutvustus ning nende tööülesannete lühiülevaade

T. Viks selgitas, et Kehtna Vallavalitsuse uued töötajad on majandusosakonna juht Margit Pärna, keskkonnaspetsialist Heli Halliste ja teede- ja taristuspetsialist Villu Pihlakas.

2) Kaasav eelarve 2022

Arendusjuht Varri Väli selgitas, et kaasav eelarve 2021, milleks oli Estonia järve korrastamine, peaks teostuse saama 2022. aasta septembri lõpuks. Kaasava eelarve korra määrus vaadati üle ja arutati läbi vallavalitsuse istungil. 2022. aasta kaasavast eelarvest informeeritakse avalikkust 10. septembri paiku. Avatuks ettepanekutele kuulutatakse vastavalt vallavalitsuse korraldusele alates 30. septembrist kuni 20. oktoobrini. Eelinfo avalikustatakse septembrikuu Valla Vaatlejas.

Pärast 20. oktoobrit avalikustatakse esitatud ideed viie tööpäeva jooksul ning pärast seda on vallavalitsusel aega kümme tööpäeva analüüsida esitatud ideid ja anda ideede esitajatele aega vajalike andmete täpsustamiseks. Pärast seda toimub vastava komisjoni poolt esitatud ideede sõelumine.

Sellele järgneb rahvahääletuse läbiviimine, kus selgitatakse, milline idee saab suurima rahva poolehoidu. Rahvahääletus viiakse läbi eeldatavasti alates 20. novembrist Volis keskkonnas ning see kestab neliteist kalendripäeva. 2022. aastaks on eelarves kaasavaks eelarveks arvestatud 10 000 eurot, järgmine aasta on kavas see summa tõsta 15 000 euroni.

V. Väli andis volikogule teada, et Kehtna valla 2023.-2026. aasta arengukavasse sai ettepanekuid esitada kuni 22. augustini ning ettepanekuid esitati kahe kodaniku poolt. Kõik kodanike ettepanekud ei ole oma sisult seotud Kehtna arengukava tasandiga, seega neid ei käsitleta arengukava vaatenurgast. Paluküla piirkonna kohta esitatud ettepanekud viiakse sisse arengukava piirkondade investeringuid puudutavasse tabelisse.

3) Põhimõtete tutvustus – mille alusel otsustatakse, millal ja milliste eelarvestrateegia investeringute jaoks, mis järjekorras tellitakse projektid

T. Viks selgitas, et küsimus puudutab ehitusprojekte ja nende eelprojekt.

Üldiselt jagunevad projektid kaheks, millest ühed on kajastatud eelarvestrateegias ja on kavandatud eelarvesse ning tehakse üldiselt ilma toetuseta. Teised projektid on need, mis lähevad teostamisele, kui avanevad vastavad toetusmeetmed, näiteks kergliiklustee rajamine või spordirajatise ehitus. Nende projektide puhul ei ole täpselt teada, kas need toetused tulevad ja millal need avanevad. Samas on projekte, mille projekteerimise ajamaht on väga pikk. Ühte kindlat reeglit ei ole ja alati ei pruugi projektide teostamise järjekorda määrata eelarvestrateegias kavandatud järjekord.

4) Valla plaan kasvavate energiahindadega toimetulekuks

T. Viks selgitas, et riigiülelsetel tekkinud palju küsimusi ja teadmatust seoses energiahindade tõusuga, millele üheseid vastuseid ei ole. Vallavanema sõnul on plaan septembrikuus vaadata läbi neid valla hooneid ja vallale kuuluvaid maa-alasid, kuhu on võimalik rajada päikesepark. See eeldab ka vajaliku kalkulatsiooni koostamist, et selgeks saada investeringu suurus ja tasuvusaeg ning kuidas see mõjutab valla eelarvet. Tegemist on pikema projektiga, mis nõuab muudatuste sisseviimist eelarvestrateegiasse.

13. septembril on kavas kokku saada Kehtna valla hallatavate asutuste juhtidega, et arutada kallinevate energiahindadega toimetulekut.

5) Plaanitavad tööd Männitukas

T. Viks rääkis, et 10. juulil korraldati koosolek, mille kajastamiseks koostati memo. Koosoleku käigus viidi läbi paikvaatlus, käidi läbi terviserada, tutvuti madalseiklusrada ümbrusega ning metsa olukorraga. Metsatukas on kavas viia läbi harvendusraie, mille käigus mets kujundatakse parkmetsaks. Tööde teostamise aluseks on metsamajandamise kava. Raie teostatakse mitte kavas toodud maksimaalses mahus, vaid sanitaarraiena. Puiduhakkest saadav tulu on kavas kasutada järgmistel aastatel uute puude istutamiseks.

6) Hooldekodude hetkeseis

T. Viks selgitas, et Kehtna valla hooldekodusid opereerival ettevõtetel puudub investeerimisvõimekus. Opereerimislepingus kokku lepitud

investeerimiskohustus on täitmata. Kalbu hooldekodu ruumide tingimuste mittevastamise kohta on Päästeamet teinud ettekirjutuse ning andnud aasta lõpuni aega nende täitmiseks. Plaan on taotleda Päästeametilt tingimuste täitmiseks ajapikendust ning korraldada uue opereerija leidmiseks uus hange, kellel on investeerimisvõimekus.

7) Kehtna valla mälestusmärgid

T. Viks andis teada, et Kehtna vallas on neli mälestusmärki. Kehtna mõisapargis ja Järvakandis asuva mälestusmärgi juurde on tellitud georadar, et selgitada, kas tegemist on hauaga. Kehtna mälestusmärgi juures oleva ala kohta on andmed laekunud, seal ei tuvastatud hauda. Kehtna mälestusmärgi teisaldamise osas konsulteeritakse Kaitseministeeriumiga. Järvakandi mälestusmärgi juures olevat ala uuritakse georadariga nädala jooksul. Kui Järvakandis tuvastatakse haud, siis teostab Kaitseministeerium säilmete ümbermatmise.

8) Koolide aktused

Abivallavanem Katrin Velleste andis infot Kehtna vallas 1. septembril toimuvate kooliaktuste kohta.

Kehtna Põhikoolis läheb esimesse klassi 18 õpilast, Valtu Põhikoolis 23 õpilast, Eidapere Koolis 4 õpilast, Järvakandi Koolis 13 õpilast. Koolides on suvel tehtud remonti, Valtu Põhikoolis sai paigaldatud ventilatsioon. Kehtna Kunstide Kooli direktor lahkub ametist, käimas on konkurss uue inimese leidmiseks.

9) Aivar Jürisalu kirjad

K. Anton rääkis, et kodanik Aivar Jürisalu on saatnud volikogule e-kirja, kus palub volikogul nõuda välja 13.07.2022 vallavalitsusele esitatud teabenõudega küsitud dokumendid, mida vallavalitsus ei esitanud, ning edastada need talle. Vallasekretär selgitas, et kodanik A. Jürisalu soov on näha arvet, mis on esitatud elektriteenuspakkuja poolt MTÜ-le, mis puudutab nende kahe omavahelist kokkulepet, mistõttu ei ole vallavalitsusel õigust seda eraisikule edastada.

Volikogu asus seisukohale, et volikogu esimees pöördub volikogu nimel MTÜ Lumider poole informatsiooni saamiseks.

Maret Salumäe, volikogu sekretär

Kehtna perearst Eerika Pukspuu lahkub ametist

Perearst Eerika Pukspuu, kes on Kehtnas töötanud 30 aastat, teavitab kohalikku omavalitsust oma pensionile jäämisest alates käesoleva aasta 1. novembrist.

Eerika Pukspuu panus Kehtna valla tervishoiusüsteemi on olnud suur, lisaks Keavale ja Kehtnale oli tema teeninduspiirkonnaks ka Lelle. Ta on olnud kooliarst Kehtna ja Valtu põhikoolides ja tänaseks ka Kehtna Kutsehariduskeskuses.

Terviseamet on korraldanud kaks konkurssi uue perearsti leidmiseks, kuid need lõppesid tulemusteta.

Perearstide ja õdede põud on üleriigiline probleem, mis toob kaasa mitmeid muresid. Valdav enamik Eesti perearste on Terviseameti andmetel vanuses 51-60 eluaastat. Perearstide vanuseline mediaan Eestis on 54 aastat, mis tähendab, et rohkem kui pool perearstidest on vanemad kui

54. Huvi perearstiks õppida on väga kesine. Ülikoolidest ei tule peale uusi perearste. Isegi kui perearstina asuvad tööle kõik perearstiõppe läbinud, on meil 20 aasta pärast 60 perearsti vähem, sest selle aja jooksul jõuab pensionikka 72% praegustest perearstidest. Olukord on kehv.

Kui noor arst kooli lõpetab, ei ole tema esimene eelistus väiksem asula. Noor arst siirdub meelsamini sinna, kus teda ootavad ees teised arstid, suuremad praksised, väljaarenenud tugiteenused ja tugivõrgustik, paindlikum tööaeg, puhkeaja jagamine ja võimalikud asendajad. Väga palju on mainitud, et perearstid on raske koolitustel osaleda, kuna ei ole kedagi, kes teda asendaks, põhipuhkusest rääkimata. Tulemuseks on läbipõlemine.

Noori hirmutab täisvastutus oma nimistu ees. Siin on vaja abiks toetavat meeskonda. Perearstiabi on osa

esmatasandi tervishoiust. Perearst on inimese jaoks n-ö esmane kontakt tervishoiuga, vajaduse korral suunaja ja raviprotsessi koordineerija tervishoiusüsteemis. Ühtlasi toimub just perearsti juures terve lapse ja kroonilise haige peamine jälgimine, tervise edendamise ja haiguste ennetamine. Perearst on tervishoiusüsteemis n-ö värvavaht, mis teeb selle ameti väga vastutusrikkaks.

Kehtna vallas on hetkeseisuga kolm perearsti: Kehtna Perearstikeskuses Maret Tamme ja Eerika Pukspuu, Järvakandis Karin Lega.

Kehtna vallavalitsus on valmis uut perearsti aitama ja toetama. Täna Kehtna Perearstikeskuse, kus töötavad kaks perearsti ja pereõed, on värskest remonditud ja kõik vajaminevad tööks olemas. Leidmata on ainult inimene, kellel on soov ja tahe võtta üle 1200 patsiendiga nimistu. Perearst E. Pukspuu on lubanud omalt poolt aidata uuel

arstil ennast sisse seada, olles toeks ja mentoriks. Vald on vajadusel valmis toetama elamispingaga ja riiki toetab maapiirkonnas alustavat perearsti täna 45 000 euroga, varem oli see 15 000 eurot.

15. septembril toimus Kehtna vallamajasa teemakohane ümarlaud. Osalesid Kehtna Perearstikeskuse perearstid E. Pukspuu ja M. Tamme, volikogu komisjonide esimehed ja vallaametnikud. Teemaks ikka Kehtna Perearstikeskuse tulevik. Tekkis asjalik arutelu ja selle tulemusena leidsime, et tuleb korraldada uus konkurss. Arutasime veel võimalikke variante, kuidas saaks kohalik omavalitsus siin abiks olla, millised on need materiaalsed võimalused, mis meelitaks noort arsti maale tulema.

Alates 01.07.2022 viib avalikke perearstikonkurssi läbi Eesti Haigekassa. E. Pukspuu patsiendid ei pea mu-

retsema, sest igapäev on õigus parimale tervisele. Sellest tuleneb riigi juriidiline kohustus tagada asjakohased tingimused. Inimestel on õigus saada kõikvõimalikku tuge ja toetust, et oleks loodud terve olemise võimalused. Kui 1. novembriks ei leita uut perearsti Kehtna Perearstikeskusesse, tuleb leida ajutine lahendus nimistu ümberjagamise teel.

Kehtna Vallavolikogu nimel tänan südamest Kehtna valla perearste ja -õdesid olulise panuse eest vallaelanike tervishoidu!

Ükski arst ei tea väsinud kehale ja hingele paremat rohtu kui lootus

Stefan Zweig

Head tervist kõigile!

Katrin Anto,
Kehtna Vallavolikogu esimees

Kehtna valla kontaktid

KANTSELEI

Kehtna vallamaja		5348 0602	kehtna@kehtna.ee
Järvakandi teenuskeskus		5333 5232	kehtna@kehtna.ee
Tanel Viks	vallavanem	5346 2298	tanel.viks@kehtna.ee
Varri Väli	arendusjuht	503 6104	varri.vali@kehtna.ee
Maire Pettai	vallasekretär	5854 2344	maire.pettai@kehtna.ee
Kairi Schumann	vallasekretäri abi	5348 0602	kairi.schumann@kehtna.ee
Andi Liblikman	jurist	5303 6380	andi.liblikman@kehtna.ee
Lauri Hollo	arvutispetsialist	5344 2329	lauri.hollo@kehtna.ee
Maret Salumäe	volikogu sekretär-andmekaitse-spetsialist	5750 1325	maret.salumae@kehtna.ee
Seily Sögel-Raid	kommunikatsioonispetsialist	5330 5125	seily@kehtna.ee
Katrin Kuum	projektispetsialist	5621 4632	katrin.kuum@kehtna.ee

FINANTSOSAKOND

Marika Ojaperv	finantsjuht	5309 9451	marika.ojaperv@kehtna.ee
Riina Pruuli	pearaamatupidaja	5352 5703	riina.pruuli@kehtna.ee
Terje Makarov	raamatupidaja	5900 0326	terje.makarov@kehtna.ee
Ruth Gilden	raamatupidaja	5352 2485	ruth.gilden@kehtna.ee
Anne Tael	raamatupidaja	5385 8182	anne.tael@kehtna.ee

HARIDUS- KULTUURI JA SOTSIAALOSAKOND

Katrin Velleste	abivallavanem	509 8853	katrin.velleste@kehtna.ee
Taivo Tüvist	spordi- ja noorsootööspetsialist	5304 8818	taivo.tuvist@kehtna.ee
Kristina Solman	sotsiaaltööspetsialist	5333 9978	kristina.solman@kehtna.ee
Ene Seinpalu	sotsiaaltööspetsialist	5342 2801	ene.seinpalu@kehtna.ee
Ragne Rahe	sotsiaaltööspetsialist	528 2141	ragne.rahe@kehtna.ee
Ege Vonbret-Tosin	lastekaitse spetsialist	5300 2894	ege.vonbret@kehtna.ee
Karmen Metssalu	lastekaitse spetsialist	5304 1808	karmen.metssalu@kehtna.ee

MAJANDUSOSAKOND

Margit Pärna	majandusosakonna juht	5346 1343	margit.parna@kehtna.ee
Hans-Jürgen Schumann	ehitusspetsialist	5625 6130	jyrgens@kehtna.ee
Ene Sulg	maakorraldus spetsialist	5875 7032	ene.sulg@kehtna.ee
Villu Pihlakas	teede- ja taristus spetsialist	5361 9303	villu.pihlakas@kehtna.ee
Tiina Satsi	registri- ja ehitusspetsialist	5304 0923	tiina.satsi@kehtna.ee
Heli Halliste	keskkonna- ja geoinfospetsialist	5332 1210	heli.halliste@kehtna.ee

Kehtna Vallavalitsus kuulutab välja **avaliku suulise ENAMPAKKUMISE** Kehtna vallale kuuluvale kinnisasjale aadressil Rapla maakond, Kehtna vald, **Lelle alevik, Pärnu mnt 13.**

Enampakkumine toimub Kehtna vallamaja suures saalis aadressil Pargi 2, Kehtna alevik **24.oktoobril 2022 kell 11.**
Info kodulehel www.kehtna.ee

Kehtna valla üldplaneeringu avaliku väljapaneku ja avalike arutelude tulemustest

Kehtna valla üldplaneeringu avalik väljapanek toimus 15.06.2022

– 25.07.2022, mille jooksul laekus vallavalitsusele 29 kirja. Avaliku väljapaneku järgsed avalikud arutelud toimusid 5.-6.09.2022 Järvakandis, Kehtnas ja Kaereperes.

Enim ettepanekuid esitati avaliku väljapaneku käigus Kehtna valla tuuleenergeetika kavandamise osas: üldplaneeringus kasutatud tuuleenergeetika arendamiseks põhimõtteliselt sobivate alade leidmise meetodika ning planeeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) piisavuse osas. Ettepanekuid tehti nii tuuleenergeetika arendamiseks sobilike alade lisamise/laiendamise kui ka väljajätmise osas. Samuti tehti ettepanekuid tuuleparkide arendamise tingimuste muutmiseks või täpsustamiseks.

Taastuvenergeetika kavandamise osas tehti ettepanekuid ka päikeseenergia kasutuselevõtu tingimuste osas ning paluti selgitada väiketuulikuparkide kavandamise võimalusi vallas.

Kultuuriväärtuste osas tehti ettepanek lisada planeeringusse looduslike pühapaikade käsitlus. Väärtuslike põllumajandusmaade osas tehti ettepanek lubada ka väärtusliku põllumajandusmaa metsastamist kaitsealadel. Kuna Kehtna valda läbib Rail Balticu trass, millele kavandatakse ka ökodukte, tehti ettepanekuid ökoduktide toimivuse tagamiseks.

Mõned ettepanekud tehti ka

Kehtna valla alevikes maakasutuse täpsustamiseks ning toodi välja taristu (nt elektriliin, reoveepuhasti) näitamise vajadust planeeringus. Osa ettepanekuid töid välja ka aspekte üldplaneeringu menetluse (nt teavitamise, ideekorje) läbiviimise osas.

Avaliku väljapaneku käigus tehtud ettepanekutele andis vallavalitsus vastusseisukohad enne avalikke arutelusid. Ettepanekud ja vastusseisukohad on leitavad valla koduleheküljelt.

Avalike arutelude eesmärk oli arutada avaliku väljapaneku käigus tehtud ettepanekuid. Järvakandi avalikul arutelul kujunes põhiliseks arutluse teemaks tuuleenergeetika kavandamine, kus kohalikud elanikud soovisid Järvakandi alevist läänes paikneva võimaliku T6 tuuleenergeetika ala väljaarvamist üldplaneeringust. Arutelu tulemusena jäid kohalik omavalitsus ja kohalikud elanikud T6 tuuleenergeetika ala kavandamise osas erinevale arvamusel. Tuuleenergeetika kavandamise küsimusi puudutati ka Kehtnas ja Kaereperes toimunud avalikel aruteludel.

Kaerepere avaliku arutelu keskendus eelkõige Kaerepere aleviku ja selle lähiala küsimustele – nt alevikus kavandatavale maakasutusele, erateede avaliku kasutuse vajadustele, hobilennuvälja kavandamisele, Rapla ringsõidu kavandamise perspektiivsusele.

Avaliku väljapaneku ja arutelude käigus laekunud ettepanekute põhjal täiendatakse planeeringumaterjale. Seejärel esitatakse planeering heakskiitmiseks Rahandusministeeriumile kui üldplaneeringu järelevalve teostajale.

Kehtna Vallavalitsus

Valtu koolihoone sai ventilatsioonisüsteemi

Alates septembrist on Valtu kooli klassides õhu kvaliteet oluliselt parem. Valmis sai kogu suve kestnud ventilatsioonisüsteemi ehitus.

Majja paigaldati kolm erinevat ventilatsiooniseadet, mis tagavad piisava õhuhuhutuse uues majas ja vana maja teisel korrusel. Vanema hooneosa esimese korruse ventilatsioon planeeritakse välja ehitada koos tulevase juurdeehitusega. Nendes klassides on hetkel loomulik ventilatsioon ja klassiruumede tuulutatakse tavapäraselt

akendest. Tööde käigus rekonstrueeriti ka soojasõlm, mis võimaldab oluliselt paremini reguleerida koolimaja kütmist.

Ehitaja oli AS Comfort AE koos oma partneritega.

Suur tänu Kehtna vallavalitsusele ja volikogule, kes otsustasid rahastada just Valtu Põhikooli hoone ventilatsiooni ehitamist. Rahalised vahendid saadi riiklikust COVID-19 erakorralisest investeringute toetusmeetmest.

Hans-Jürgen Schumann,
ehitusspetsialist

1. september 2022 Kehtna Kunstide Koolis pärast aktust. Fotol vasakult: õpetajad Ea Hark, Anne Ummalas, Helmut Hark, Lea Karjane, Liis Lillestik, Kätlin Lang, klaveri ees Ülle Piil, Saima Randjärv, Hele Saarse.

Foto: erakogu

Kehtna Põhikool saab 180-aastaseks. Selle tähistamiseks sai kooli heade sponsorite abiga endale uued kooli esindussärgid. Kujunduse tegi Kristel Kraus, särgid telliti Aike OÜ-st, lahked sponsorid olid Vindor OÜ, Kehtna Mõisa OÜ ja Enar Karuoja. Pildil kooli kehalise kasvatuse õpetaja Alari Liiv, kes õpilastega pluuse kasutama hakkab.

Foto: REIGO GINTER

Suur tunnustus Lepiku talule

Üleriigiline tunnustus Raplamaa Kehtna valla ettevõttele ei ole igapäevane sündmus. Eriti rõõmustav on, et tunnustati maainimeste igapäevast tööd ja talumajandust kui põlist elulaadi maal.

Eesti parima talu konkursi võitjaks tuli tänava Kehtna valla Lepiku talu. Ettevõtte ärinimi on Lepiku Farm OÜ. Lepiku talu on peretalu, kus elavad peremees Kaupo Kauri, perenaine Piret Pärnamägi, poeg Andres, tütred Annika ja Annemai. Andres ja Annika õpivad ülikoolis, Annemai käib veel põhikoolis.

Põllumajandus on ettevõtlusvaldkond, kus pururikkaks ei saa keegi, aga visa töö ja targa toimetamisega võib normaalselt ära elada.

Lepiku talul on ligikaudu 200 veist, neist 100 piimaandjad. Põllumaad on kasutada 160 ha, enamik sellest intensiivse kasutusega rohumaad. Kõik rohusöödad karjale toodab talu ise, jõusööt ostetakse. Vabapidamisega lauda iseärasus on see, et lehmad ei käi karjamaal. Piimatoodangu stabiilsuse tagamiseks on söödaraatsioon aasta ringi enam-vähem ühesugune.

Piret ja Kaupo talu heinakaaruti taustal, mis on söödavarumisperiodil asendamatu haakeriist.

Foto: AARE HINDREMÄE

Põhiliseks rohusöödaks on rullisilo, mille valmistamiseks on ettevõttel olemas kõik tehnoloogilised seadmed.

Kaupo ja Pireti töö on uskuamatult pingeline: hommikul kell neli algab lüps, hommikukohvi saab alles seitsme-kaheksa paiku. Siis lapsed kooli ja jälle tööle – loomade söötmine, söödavarumine, farmitõid jätkub küllaga.

Pikem lõunapaus tuleb päeva

teise poole alguses. Ja siis jälle lüpsmine, söötmine, farmitõid. Piret töötab seemendustehnikuna ka teistes farmides.

Farmitõides on abiks karjak Slava Ukraina sõjapõgenike seast. Vajadusel saab abi ka ETKL-i asendusteenistusest, abiks on tubli lüpsja Merle.

Lepiku talu nüüdisajalugu algab aastast 1989, kui Kaupo isa Hurmas-Vahur alustas talutootmist veisekasvatusega.

Algul kasvatati noorveiseid, siis alustati piimakarjaga. Karja suurus on kasvanud aasta-aastalt. Praeguseks on siiski saavutatud lagi, st maafond piirab edasist karja suuruse kasvu.

Lepiku talus on tegevuse algusest peale panustatud uuendustesse tehnoloogilistesse lahendustesse: söödavilja valtsimine ja konserveerimine 1992, lehmade vabapidamine ja omavalmistatud lüpsiplats 1994,

DeLivali lüpsiplats 2001, uue vabapidamislauda I järk 2008, lauda II järk 2013.

Investeeringutoetusi on Lepiku talu saanud vähe, põhiliselt mõnedele masinatele liitumiseelsel perioodil (SAPARD-programmist). Ehitused on pikaajalist ettevalmistust nõudvad tegevused ja raske on protsessi sünkroniseerida toetuste taotlusvoorudega. Liikuva tehnika toetuste saamiseks on ettevõtte n-ö välja kasvanud, st ei mahu käibe järgi enam sihtrühma.

Ükski inimene pole masin, seepärast püüavad Kaupo ja Piret võimalusel töörutiinist välja saada. Selle õnnestumine on siiski väga juhuslik.

Kaupo püüab korra nädalas jõuda rahvatantsurühma Umbsõlg proovi. Ta on ka Kehtna Jahindusklubi liige, aga tunnistab, et aktiivsest jahist ta osa võtma ei jõua. Piret armastab ujuda ja unistab spaa-puhkusest.

Vana talupojatarkus on olnud, et enne ehita laut, alles siis elumaja. Kaupo ja Pireti perel valmis uus ilus maja alles kolm aastat tagasi.

Sõnaka mehena on Kaupo hinnatud Raplamaa Talupidajate Liidu juhatuse liikmena ja Eestimaa Piimatootjate Ühistu juhatuse liikmena.

Alvar Timmi,
Raplamaa Talupidajate Liidu tegevjuht

Lepiku talu vasikad on julged ja uudishimulikud. Üks neist arvas heaks Piretiga pildi tegemise ajal perenaise näpud oma suhu haarata.

Foto: AARE HINDREMÄE

Kehtna kandi kultuurihuvilised tutvumas Vana-Vigala mõisahoonega.

Foto: erakogu

Kehtna kultuurihuviliste reis Vana-Vigalasse

29. juulil sai kokku bussitäis kultuurihuvilisi Kehtna kandist, et üheskoos Vana-Vigalaga tutvuda, sest mis sa ikka kaugemaid maid avastad, kui oma maakondki veel lõpuni läbi käimata. Külalisi võttis vastu kohalik giid Reet Nurges,

kes tegi põhjaliku tutvustuse Vana-Vigala mõisa ajaloost ja valitsejatest. Lisaks mõisahoonega tutvumisele käisime üle vaatamas ka mõisaparki, kuulsat nutumüüri ja Vigala-Sassi rajatud tammeringi. Seejärel suundusid reisisellid

Kergu külla vaatama Kaisma Kuningliku Vösteatri lõbusat etendust "Hirmuõõ Veskimäel". Koju tagasi jõuti alles hilisel õhtutunnil teadmise, et selliseid sõite võiks ikka ja veel teha.

Sigrid Kalle-Vainola,
Kehtna klubi juhataja

Kaspar Järvala ja Priit Puuorg - künni maailmamehed

Kehtna vallale kuulsust toonud künnimeistrid Kaspar Järvala ja Priit Puuorg hoiavad Eesti lippu kõrgel Iirimaal 67. künni maailmameistrivõistlustel. Õiguse riiki MM-il esindada andis mullu Olustveres peetud Eesti künnivõistluste esikohad: Kaspar tavaatrade meistrite klassis ja Priit pöödratradel.

Et ka järgmisel aastal MM-sõidu õigus kindlustada, pidid mõlemad edukalt kündma 9.-10. septembril Vinni vallas Kulina külas 48. Eesti künnivõistlustel. Vinnis saavutas Kaspar Järvala taas ülekaalukalt esikoha. Künni teisel päeval oli rohumääkännil lõpuvaol mullas suur kivi, mille tagajärjel purunes hõlma tõmmits. Rikete parandamiseks saab võistleja taotleda lisa-aega, mille Kaspar ka platsikohtuniku kaudu peakohtunikule esitas.

Ootamatu rike

Ootamatusena ei käivitunud seejärel traktori mootor. Põhjuks polnud kütusepuudus, vaid

seni selgusetu asjaolu. Traktor sai kohe pärast võistlust reka peale ja läks sõiduks Prantsusmaale, kust minnakse laevaga edasi Iirimaale. „Igal juhul lasen paagi kütusest tühjaks ja panen uue sisse,“ lubas 15. septembril Iirimaale jõudnud Kaspar Järvala. Rekasõit läbi Euroopa läks üldiselt viperusteta. Nii on kündjatel harjutamiseks aega neli päeva. Võistlused on 21.-22. septembril. Priit Puuorg sai võistluseks traktori AS Tatolilt. Kasparil on aastaid omaehitatud künnitraktor. Mõlemal Kehtna valla künnimehel on eesmärk jõuda künni MM-il esikümnesse.

Pöödratrade klassis oli Vinnis parim Olustvere TMK töötaja Indrek Mägi, Priit Puuorg edestas teda küll teisel päeval rohumääkännil 7 punktiga, kuid kokkuvõttes kaotas napi 3,5 punktiga.

Kokku osales Vinnis neljas võistlusklassis 12 kündjat. Sama vähe kündjaid on viimase 20 aasta jooksul olnud 2005. ja

Meistrite klassi tavaadrad

1. **Kaspar Järvala** (Kaspar Järvala Künniklubi) **429**
2. **Raido Kunila** (Dotnova Baltic) **376,5**
3. **Mark Hubert Heil** (Järva PM) **366**

Meistrite klassi pöödradrad

1. **Indrek Mägi** (Olustvere TMK) **440**
2. **Priit Puuorg** (Kaspar Järvala Künniklubi) **376,5**
3. **Reimo Ilves** (Järvamaa KHK) **305**

2020. aastal. Seevastu mullu osales Olustveres TMK korraldatud Eesti künnivõistlustel viies klassis 41 kündjat.

2014. aastal asutatud Kaspar Järvala Künniklubi on täitnud ühe oma eesmärkidest - jõuda kahe kündjaga maailmameistrivõistlustele. Vahest aitab see kohalikel noortel huvituda künnivõistlusest kui tehnika-spordialast.

Heino Laiapea,
Kaspar Järvala Künniklubi

Kaunid koduaiad on eeskujuks teistele

Maakondade ja valdade üks visiitkaarte on kindlasti kaunid kodud. Tavaks on saanud, et kaunima kodu konkursil osalenud maakonna ilusaimate majade ja aedade omanikke tunnustab Raplamaa Omavalitsuste Liit (ROL) selleks korraldatud tänapäevlikul.

Tänavune tänapäevlik oli 25. augustil Kaereperes Metsaääre 1, mis oli üks kolmest kaunimast kodust, mille konkursi komisjon esitas presidendile tunnustamiseks. Kohale olid kutsutud kaheksa kodu omanikud, kolme ühiskondliku hoone ja ettevõtte esindajad.

Märjamaa volikogu aseesimees ja ROL-i juhatuse esimees Urmas Kristal sai tervituseks sõna, kuid esialgu soovitud viie minuti asemel tuli piirduda minutiga, kuna tal oli hääl ära. Kristali sõnul on hea meel näha, et kauneid kodusid märkavad naabrid, kes neid konkursile esitavad. Aga kui pensionäride aedade puhul saab veel aru, et neil on aega aiaga tegeleda, siis

Merle ja Kalvi Kants koos president Alar Karisega (keskel) Kaunis Kodu 2022 lõpuüritusel Mustvees.

Foto: erakogu

kust võtavad noored veel pärast pikka tööpäeva selle aja ja energia aias tegutseda, imestas ta. Väikese huumoriga pakkus ta, et ehk tuleb see sellest, et naabrist peab ikka parem olema.

Juuni lõpul toimunud komisjoni ringsõidul, mis kujunes 230 km pikkuseks, tutvuti kõigi kodudega ning valiti välja kolm kõige kaunimat. Need on Kalvi Kantsi ja Helgi Sussi kodu Kaereperes Metsaääre 1, Saida

ja Rein Unga Emma nime kandev kodu Orgital ning Reena ja Kuldar Soitu kodu Juula külas.

Iga kodu (samuti ühiskondlike hoonete ja ettevõtte) omanikud said tänuõhtul kotikese, kus muuhulgas ROL-i tänukiri tekstiga „Täname teid pühendumise, vaeva, hoole ja armastuse eest, mida olete ilmutanud oma koduümbruse kaunistegemisel“.

Kotis oli ka ümbrik kinkekaardiga, mida sai realiseerida

kohe sealsamas Kaereperes Haideaia, mis sel õhtul oli selle tarbeks ka pikemalt lahti. Tänukirja oli ka riigihalduse ministrilt Riina Solmanilt, kes oli isegi arvanud, et ehk jõuab ta tänuõhtuks kohale, kuid valitsuse kabinetiistungi päevakord oli selleks liiga pikk. Samuti kinkis minister lipuviiru ning ROL kinkis raamatu „Raplamaa valdade lood vanadel fotodel“.

Kingitusi üle andes luges

ROL-i tegevdirektor Silvi Ojamuru ette iga koha kirjelduse. Järvakandi lasteaia Pesamuna kohta lisas ta, et sellest, et seal on ametis aednik-majahoidja, võiks teisedki omavalitsused ja lasteaiaid eeskujuks võtta.

Kuna Metsaääre 1 peremees Kalvi Kants tegeleb ürituste korraldamisega, muutis ta ka kingituste andmise tavapärasest mängulisemaks, lastes õnnitluste üleandmisel mõne viivu muusikat, mis igapähe puhul erines. Sellest tekkis elevus ja ootus, mis lugu järgmiseks tuleb.

Pikemalt tuligi juttu just Metsaääre 1 kodust. Kalvi oli ümber maja paigutanud mõned pildid, milline maja ja aed varem välja nägid. Ta ütles selle kohta, kuidas nende kodu selliseks sai, et väärrib ka presidendi tunnustamist, et kõik algas 1986. aastal, kui kolhoosi ja ema Helgi Sussi abil ehitati maja.

Iluaed sai alguse umbes seitse aastat tagasi, kui majal hakati katust vahetama ja saadi aru, et see tuleb lammutada ja algusest peale uuesti üles ehitada. Vaid välismüürid jäid alles. Vahepealne segasummasuvila meenutas Kalvile lapsepõlve ja seda, kuidas ta akna all kääridega muru niitis. Aia rajamisel paluti esmalt abi legendaarselt

meisteraednikult Arnold Hanustilt, kes pani paika, kuhu tulevad kivid ja taimed. Teerada oli samuti tema mõte. Edaspidi on Kalvi saanud vigade parandamisel abi Haideaia aedniku Ivari käest.

Kalvi rääkis, et selle aiaga tegeleb neli inimest. Ta ise on projektijuht, tema naine Merle on aia viimistleja, ema Helgi on see, kes toob lilled uuesti aeda, ja Ivari on see, kes vaatab, et kõik kompositsiooniliselt sobiks. Kalvi lisas, et professionaalide kaasamine on esimene ja kõige vajalikum osa, kuna Ivari aitab ka vigu vältida ja olemasolevaid parandada.

Kalvi põhjendas iluaia rajamist sellega, et tema töös on palju inimestega suhtlemist ja aed on see koht, kus ta saab olla rahus ja vaikuses.

Tänapäeviku juurde kuuluvad alati ka muusikaline vahepala ja söögilaud. Tänavu leiti mõlemad Kaereperest või selle lähedalt. Nii esinesid muusikalise tervitusega Kumma külast pärit Raplamaa parimad noored muusikud Triin ja Saale Iti Pihlap, kes õpivad Rapla muusikakoolis Tekla Tappo viiuliklassis, ning tohtlustust pakkus Aidi Hallikmägi (Servistor OÜ).

Raplamaa Sõnumid

Kehtna Vana Aja Päev 2022

Juba neljandat aastat järjest toimus 27. augustil üks vahva ja ägedaid tegevusi täis päev Kehtna mõisapargis ja laululaval. Päev sai teoks Kehtna Klubi eestvedamisel ja paljude suure südamega vabatahtlike toel.

Nagu eelnevatelgi aastatel, oli ka nüüd laste jaoks kohal Varunessa oma uhke vankriga, millega kõik soovijad mõisapargis

ringi sõita said. Ka Robin Hoodi kombel vibulaskmise võimalus Kullametsa vibuküttide Indrek Naarise ja Avo Toomla käe all meelitas ohtralt nii väiksemaid kui ka suuremaid huvilisi oma osavust proovima. Käelist tegevust jätkus erineval moel kõigile soovijatele tegeluslal – väiksemad printsessid said endale Ebe Luige abiga kroonid pähe

meisterdada ja rüütliid kiivleid teha. Kohal olid ka aegade hämarusest välja meelitatud vanaaegsed õmblusmasinad, kõik puha käsitsi vändatavad. Lapsed õmblusid õhinaga Anne Ummalase juhendamisel nõelapatju, mõni kohe mitu tükki. Poiste jaoks oli põnev koos Roland Burkiga puutööd proovida – kaussi süvistada ja tuulevurri valmistada. Veidi julgemad said sepatööd tehes endale Kaire Saagpaku õpetuse all hoburaudsõled rinda.

Väga põnev oli Liis Burki loeng muistsetest pulmakommetest. Sai selgeks, et pärimuspulmas „kibe!“ ei hüüta ja ka muud kombes on sootuks erinevad tänapäevastest. Aga ka loengut ei kuulatud niisama, ikka lõng anti pihku ja käed pandi käima, sest niisamuti käed rüpes istuda pole ju ometi kombekas. Lisaks loengule oli väljas ka natuke uemate aegade pulmafotode näitus.

Oma suure töö ja vaeva tulemust esitlesid uhkusega talvel Kaire Saagpaku juhendamisel muinasrõivaste kursusel osalenud. Vägevad viikingiaegsed

Viikingid Mart Parik, Sigrid Kalle-Vainola, Haldi Ellam, Teele Jõesaar, kursuse juhendaja Kaire Saagpakk, Hannes Välja, Rita Merekivi ja Anu Riisenberg.

Foto: erakogu

rõivad, jalanõud ja aksessuaarid püüdsid pilke ja tekitasid ka teistes huvi uute oskuste omandamise vastu.

Laval rõõmustasid meid Aivar Araku kandlelood ja

üllatusesinejana üles astunud Mäeotsa kapell. Kaugemalt kandist olid kohale sõitnud mõnusat väge täis noored Uurikad ja õhtu lõpetasid veelgi kaugemalt saabunud Elizabeth

Davidson-Blythe ja Daniel Quayle särtsakate iiripäraste lugudega.

Sigrid Kalle-Vainola, Kehtna Klubi juhataja

Väga põnev oli Liis Burki loeng muistsetest pulmakommetest. Foto: SIGRID KALLE-VAINOLA

Kehtna valla SPORDI- JA LUSTIPÄEV 17.09.2022

Tuletõrje teatevõistluse esikolmik (vasakult): III koht Johanna, Kätlin, Kristella, Laura Lotte; I koht Indrek, Martin, Hugo, Mati; II koht Marika, Laura, Reigo, Janek.

17. septembril toimus taas elustatud Kehtna spordi- ja lustipäev. Viimati oli selline üritus aastal 2014. Seega oli tegu ka ühise valla esimese spordi- ja lustipäevaga.

Võistlusprogrammis olid kavas lastejooksud, kaugushüpe, kuulitõuge, tõukerattakross, meremiilijooks, spinningu täpsusvise, sangpommi rebimine, autovedu ja tuletõrje teatevõistlus.

Tulemused on leitavad sport.kehtna.ee

Spordivõistlusel kogunes 241 osaluskorda, mis on julgustav ja näitab meie valla suurt spordihuvi.

Peeti ka üks lisavõistlus. Nimelt esitasime

Põhja-Tallinna laulja Risto Vürsti ehk Fate köieveo meeskond.

Fotod: SEILY SÖGEL-RAID

meie ürituse peaesinejale Põhja-Tallinnale väljakutse moodustada köietõmbe võistkonnad meie valla noortega. Köietõmme osutus vägagi meeleolukaks ja võistluse lõpuks oli peaaegu kogu rahvas sellest haaratud.

Kultuuriprogrammis esinesid meie valla noorte ansamblid: Velled Järvakandist, juhendaja Jaanus Randla, ja Kehtna tütarlaste ansambel Ea Harki juhendamisel. Planeeritud oli ka teisi

esinejaid - Keava linetantsu grupp, Eliminaator X ja Dj Rain Viin. Kahjuks tõmbasid nende esinemisele kriipsu peale haigestumised.

Võin julgelt väita, et Kehtna vallal on suur potentsiaal tegemaks suuri asju. Seega kutsun kõiki juba vähem kui aasta pärast 19. augustil 2023 Järvakanti Kehtna spordi- ja lustipäevale!

Taivo Tüvist,
spordi- ja noorsootööspetsialist

Kodukohvikute menu Inglistel

Taasiseseisvumispäeval, 20. augustil olid Inglistel taas avatud kodukohvikud. Sel aastal pakkusid põnevaid maitseid kolm kodukohvikut – Tamme kohvik, Mõisakohvik ja Kossumeeste kohvik Siilusalus.

Kossumeeste kohvik paistis juba kaugelt silma. Neil olid suured grillid ja telgid, kott-toolid, vana GAZ diskoriga ning muidugi grillide taga toimetavad kossumehed. Selles kohvikus sai proovida erinevaid grill-hõrgutisi, burgerit, maitsevaid snäkke ja ahvatlevaid koogikesi. Kossumeeste kohvik avati juba enne lõunat ning toitu ja pidu jätkus peaaegu südaööni.

Ingliste uhkes mõisaaedas oli samuti avatud kohvik, kus mõisapere pakkus suppi, pannkooke, muffineid ja teisi huvitavaid maitseid. Aida ees istudes ja maiustades oli võimalik mõnusat päikest ning seltskonda nautida.

Kolmandana ootas külalisi Tamme kohvik, kes võttis kodukohvikute päevast osa esimest korda. Nende menüüst oli võimalik tellida imehead kaheksajalga, täidisega pita't, baklavaad ning muidki hõrgutisi. Kohvikus astus üles ka bänd, kes tekitas mõnusa olemise.

Lisaks söömisele oli Tamme kohvikus võimalik minna kanuuga sõitma ning mängida erinevaid mänge, mis olid õuele üles seatud. „Meie jaoks oli tore ja unustamatu kogemus! Hea on näha oma koduõel rahulolevate nägudega inimesi,“ sõnas kohvikute eestvedaja Alar Lepikult. Kui uurisin, kas esimesest korrast piisas või avavad nad ukse ka järgmisel aastal, oli Alari kindel vastus: „Muidugi osaleme! Kogemus oli tore ja nüüd teame ka, kuidas järgmisel aastal asju paremini teha.“

Külavanemana oli mul taas kord suur rõõm näha, kuidas meie küla elab ning kui palju inimesi kohvikuid külastas. Ka Tamme kohvikute eestvedajad olid üllatunud, kui paljud leidsid nende kohvikute üles. Suur tänu kõigile külastajatele, sest ilma teieta ei oleks see üritus nii hästi õnnestunud.

Lõpetuseks aga sügav kummardus kõikide kohvikute toimekate inimeste ees! Täna teid! Vahva on näha, et eelmisel aastal osalenud kohvikud võtsid selgi aastal osa ning tuli ka juurde uus kohvik. Kindlasti tuleb Ingliste kodukohvikute päev ka järgmisel aastal ning loodan kõiki taas osalemas näha!

Kaisa Vahtmäe, Ingliste külavanem

Siilusalu kohvikute toimekad tegijad vasakult: Kaarel Vält, Andres Pärn, Andre Pärn, Sven Kaldre, Mario Pärn, Liis Pärn, Triin Laub, Eliis Nurmsoo, Gerte Visnu ja Rebeka Karapetjan. Pildilt puuduvad toimkonna liikmed Krista Pärn ja ??? .

Tamme kohvikute toimkond vasakult: Alar Lepikult, Lilli Loretta Lepikult, Mattias Vendelin, Annika Lepikult, Albiina Lepikult, Laura Susi, Anne Kasemets, Johanna Susi. Fotod: AARE HINDREMÄE

Oktoober on Kehtna valla sünnipäevakuu. Kehtna vald saab viieaastaseks. Sel puhul kuulutame välja fotokonkursi „Võlumets“.

Millised on meie valla kõige kaunimad, metsikumad ja erilised metsad? **Saada oma pildid meile hiljemalt 20. oktoobriks ja saame teada!**

FB publik valib oma lemmikud hiljemalt **31. oktoobril**. Žürii: Tanel Viks, Katrin Anto, Aare Hindremäe, Siim Solman, Varri Väli, Seily Sögel-Raid.

- Osaleda saab kuni kolme fotoga.
- Pildifail JPG/JPEG/PNG, võimalikult kõrge resolutsioon.
- Läheta fotofail(id) aadressil sotsiaalmee-dia@kehtna.ee hiljemalt **20. oktoobriks**. Pilvest jagamise puhul veendu, et oled andnud faili(de)le allalaadimise õiguse.
- Fotoga koos saada oma nimi, vanus, kontaktandmed (telefon, e-post) ja pildi tegemise asukoht (küla täpsusega) ning pildiallkiri.
- Fotod avaldame hääletuseks Kehtna valla **FB lehel 25.-31. oktoober**.
- Lemmikud kuulutame välja **1. novembril** ja auhindade saajatega võtame eraldi ühendust.
- Jätame endale õiguse konkursilt välja arvata tingimusi ja head maitset eiravad fotod.
- Fotograafina vastutad kõikides autoriõigustega seotud küsimustes. Tööde esitamisega annad Kehtna Vallavalitsusele õiguse kasutada, reprodutseerida ja avalikustada oma töid (v.a äri- ja eesmärkidel). Fotode kasutamisel mainime ära foto autori.

Kaamera kaasa ja „Mina metsa!“.

Kehtna Vallavalitsus

Lelle külapäev 2022

27. augustil toimus Lelle külapäev, järjekorras juba üheksas. Nii pikalt toimunud sündmust võib küll julgelt nimetada traditsiooniks.

Üritus ise algas keskpäeval, mil ukсед avas viis kodukohvikut. Neli neist juba varasemad tegijad ja üks kohvik tegi debüüdi. Lausa neli kohvikut asus meie aleviku kõige menukama uulitsa, Sputniku tänava ääres.

Kohvik Keretäis pakkus „Kala kartuli kaisus“, oma tehtud suitsukana ja sõira. Kohe üle tee asuv kohvik Kosmos meelitas imemaitsevate pirukate ja kookidega. Reno kalakohvik, nagu nimest juba aimata võis, pakkus suitsuangerjat ja vana kooli lihapiirukaid, mis kadusid letilt kui imeväel, ning naabruses toimetav Tiiu pannkoogikohvik kostitas soolaste ja magusate pannkookidega. Esimest korda kohvikutepäevast osa võtnud Rohu Grill meelitas

27. augustil oli Lelle külapäeva laste rattaralli. Osales 43 last neljas vanusegrupis. Pildil ootavad starti kõige väiksemad sõitjad.

Foto: MARIINA MADISSON

külatajaid BBQ searibi ja grillvorsti ning Pavlova kookidega. Kõikidesse kohvikutesse jagus külatajaid ja mõnusat melu.

Kui kohvikud olid oma ukсед juba sulgenud, jätkus külapäev laste rattaralliga

„Sputniku sõit“. See laste võidusõitmine toimus esimest korda eelmisel külapäeval ja osutus väga menukaks. Selleaastasel sõidul osales juba 43 väikest ratturit, kes võistlesid neljas vanusegrupis. Iga sõitja sai kaela uhke medali ja iga

vanusegrupi kolm paremat poissi ja tüdrukut lisaks kosutava maiuse. Kõige-kõigemaid ehk siis esikoha omanikke premeeriti veel vingete rattalampidega. Auhinnalambid pani välja Hammerjack OÜ, medalid ja diplomid MTÜ

Meie Lelle Selts ning maiused Lelle Rahvamaja.

Kui kõik väikesed sõitjad ja ka korraldajad ning abistajad olid ära tänatud, jätkus üritus Lelle külaplatsil, kuhu veeresid kohaliku ettevõtte Landride OÜ elektriautod. Oh seda lusti, mis siis lahti läks! Iga laps leidis endale sobiva auto ja vuras sellega rõõmsalt ringi. Sõitsoovijate järjekorral ei paistnudki lõppu tulevat.

Samal ajal pakkus osalejatele simmanimeeleolu ansambel Hollarii, kelle esitatud rahvalikke laule võis kaasa laulda ning julgemad keerutasid ka tantsu. Külaplatsil tegutses ka õhtune hea tuju kohvik Kraad, mis pakkus söögi- ja joogipoolist hiliste õhtutundideni.

Lelle üheksas külapäev sai teoks paljude heade inimeste ühisel ettevõtmisel. Aitäh kõigile kohvikupidajatele, aitäh toetajatele ning abistajatele! Kohtumiseni järgmisel, 2023. aastal, mil on põhjust tähistada künnendat külapäeva. Mõtted selles suunas juba liiguvad.

Mariina Madisson

Lelle laste rattaralli „Sputniku sõit“ tulemused

0-3 a

Tüdrukud

1. Grete Lippmaa
2. Ronja Madisson
3. Linda Loore Hendrikson

Poisid

1. Caius Arikas
2. Jonas Reinaas
3. Jakob Mölder

4-7 a

Tüdrukud

1. Inger Markus
2. Liisa Kase
3. Sofi Sibulin

Poisid

1. Sebastian Lillsaar
2. Johhan Valinu
3. Reigo Kimmel

8-10 a

Tüdrukud

1. Marta Karilaid
2. Kendra Jürimaa
3. Lisanne Meresmaa

Poisid

1. Tormi-Tristijan Valinu
2. Kaarel Ismo Ross
3. Greg Lõkov

11-14 a

Tüdrukud

1. Päikeri Valinu
2. Gerda Liila Lattik

Poisid

1. Kristo Parisvä
2. Reimo Parisvä
3. Randar Emberg

Tarsi talus käis suvetegevusi nautimas ligi 300 särasilmset last ja noort

Taas on lõppenud üks imeilus suvi. Tarsi pere ja Linnaaluste küla kogukond on võõrustanud lapsi ja noori kogu Eestist, valdavalt küll ümberkaudsetest kogukondadest ja Eestimaa põhjapoolsetest piirkondadest.

Kooliteatri suvekooli kaks laagri-vahetust, pärimuskultuuri suvekooli „Esivanemate jälgedes“ kolm vahetust, Rapla Vesiroosi Kooli ja Narva Soldino Gümnaasiumi noorte kohtumislager, rahvusvaheline noorte vahetuse projektlaager, Rapla Vesiroosi Kooli õpilaste keeleõppe ja õpivõilaager koos ukraina laste ja noortega - kõik tegevused kantud ühest eesmärgist: tolerantne ja hooliv maailm!

Olen päris kindel, et eesmärgi selge sõnastamine on üks olulisemaid, kui mitte peamine aspekt tänapäeva projektimaailmas (ja ma arvan, et ka ärimaailmas) edu saavutamiseks. Miks ma mida teen? Kui oskad vastata oma valikutes surfates sellele küsimusele, on elu nauditav.

Maailm annab teed sellele, kes teab, kuhu ta läheb. Kas soovid maailmaga võidelda või teed koostööd - valik on sinu. See ei pea sugugi tähendama, et kõik on lust ja lillepidu, kuid teada on ju seegi, et mida sügavamal oled ära käinud, seda kõrgemale saad ka tõusta: kiikumise analoog - pärimuskultuuri läbiv joon...

Mikk Sarv on öelnud: „Me kiigume imepärasure ja tavalisuse kiigel. Kui ime on kindlalt käes, polegi ta enam ime, vaid lihtsalt tavategelikkus.“ Õnneks on Looja andnud meile võimaluse valida oma kiikumise amplituudide vahel. Kas valid ekstreemse elu läbi suurte kogemiste mõlemapoolselt või liigud läbi pehme keskpärase rahulolu. Ei ole halba ega head

Noortevahetus.

Foto: KRISTO VILLEM

- kõik lihtsalt on - valik on sinu. Läbi meie kogemuste saab Looja aga kogeda iseennast, sest me oleme ju tegelikult ÜKS. Me kõik: sina-mina-Looja.

Kummardun maani maaema, vetevana ja taevaisa ees (eesti pärimuse püha kolmainus: teadmine - kogemine - kogetud teadmine e. teadmus e. kristluses püha vaim: ükskõik mis uskumust keegi usub - Looja on ikka ÜKS). Ilma nende toetuseta Tarsi toime ei tuleks. Elame loodusega kooskõlas ja oleme seotud juurtest latvadeni - peasi, et juured oleks elus - ladvad hakkavad taas ja taas haljendama...

Ei saa mainimata jätta ka minu isiklikku suurepärase võimalust sellel suvel: tänu

toetavatele töökohtadele sain osaleda ülemaailmsel draamakongressil, kus kogesin pisut veidi üllatuslikult, et Eestis on ikka väga hea elada ja töötada - meil on vabadusi rohkem, kui oskame arvata.

Elame veel ja tegutseme edasi, kuniks on lapsi ja noori, kes soovivad Tarsi talus oma suve veeta.

Edasi Imelise lumise talve poole ja soovime põnevad uut kooliaastat kõigile peredele! Tänuks kõikide koostööpartnerite, toetajate ja abiliste poole kummardudes...

Tarsi talu pereema Krista Olesk, Linnaaluste küla perenaiste seltsi perenaine, RVK ja RG teatri- ja draamaõpetaja, teatri-studio EGA VIST juhendaja

Lugemistund Valtu Raamatukogus

2019. aastal Soomest alguse saanud lugemist propageeriv algatus „Lugemistund“ oli tänavu esmakordselt üle-eestiline.

8. septembril kell 13-14 olid KÕIK oodatud lugema - oma kodus, tänaval, koolis, lasteaias, kasvõi puu otsas ning seda koos sõprade, pere või lihtsalt sama piirkonna lugemishuvilistega.

Nii võtsime lugemise ette ka Valtu Raamatukogus. Lugemistunnile kogunes täpselt parasjagu lugemishuvilisi. Ühiselt lugemise raamatut „Muistendid ja lugulaulud Kehtna vallast“.

Raamatust valisime lugemiseks muistendid, mis olid

eelkõige Kaerepere piirkonnaga seotud. Kõik lood olid Valtu Põhikooli õpilaste kirjutatud ja rääkisid kohalike paikade tekkimisest ja nimesaamisest.

Ühiselt otsustasime, et lugemistund võiks saada raamatukogus üheks igakuiseks kokkusaamise traditsiooniks. Anne Archipov käis välja idee lugeda A. H. Tammsaare teost „Kõrboja peremees“. Kuna raamatul täitub 100 aastat, siis hakkamegi 6. oktoobril seda ühiselt ette lugema.

Signe Mürkhain
Valtu Raamatukogust

1. septembri metsakohvik Lau külas

Esimesel septembril avati Lau külas kooliaasta alguse puhul koduselt hubane metsakohvik.

Mõtlesime, et hästi vahva oleks 1. septembrit pisut teistmoodi tervitada. Pakkusime peredele võimalust tulla väikesesse metsatukka einestama ja lihtsalt olemist nautima, lapsed said sõita nii päris hobusega kui ka kepphobustega. Sõigiks pakkusime lõkkel valmistatud friikartuleid, kanakintsu, frikadellisuppi, kartulisalatit, küpsisetorti, kräsupäid, lõkkel valmistatud pannukaid.

Joogiks pakkusime isevalmistatud rabarberilimpsi, teed ja kohvi.

Kohviku korraldamisel aitavad mind Maiu Vilks, Ülle Seervald, Eve Haggi (rõõmustas lapsi hobusõiduga), Indrek Tulp ja loomulikult olid suureks abiks Lau küla väikesed tegusad tüdrukud Lisandra Rüütmaa ja Marta Jõulu, nemad viisid läbi kepphobuste võistluse.

Meid külastas umbes 80 inimest.

Signe Haggi

Järvakandi tuuleala määramine on üldplaneeringu viimases etapis

MTÜ Nõlva Metsaküla Selts soovib käesoleva kirjutisega informeerida valla inimesi.

On vaja inimestele selgitada, miks me ei soovi tuuleparki ja algatasime kogukonna toel ja palvel petitsiooni tuulepargi vastu:

* **Teletorn on 314 m, loodavad tuulikud ca 250 m. Eestis ei ole ialgi varem nii kõrgeid tuulikuid ehitatud.** Puuduvad nende kohta igasugused andmed (müra, tervisekahjustused, looduse eesmärgipärane kaotamine jne).

* Ei ole varem **metsa tuulikuid loodud** – mõjudest andmed puuduvad.

* Tuulikuid võib tulla **hinnanguliselt 20.**

* T6 ala on ca 600 ha, Rapla linn aga 500 ha. Suurem kui linn.

Elame täna rohepöörde ajastul, kus igasugune taastuvenergia tundub kui võluvits. Eriti keeruliseks muudab vastuseisu tuuleparkidele energiahindade olukord ja talvine kriis. On tekkinud lai väärarusaam, et taastuvenergia ravib kõik haavad. Oleme nõus, et Eesti energiapoliitika võiks olla paremas seisus, kuid millise hinnaga?

T6 ala arendamisel on selleks **hinnaks Järvakandi ja Nõlva küla elanike elukvaliteet**, alal ja selle ümber olev looduskeskkond ja sealsed inimesed, loomad ning linnud. Oleme tegelikult küllaltki keerulises olukorras – ühelt poolt mõistame energiapoliitika olulisust, teisalt toob tuuleparkide loomine kaasa tohutu loodus- ja elukeskkonna hävitamise. Sellist hävingut ei ole tegelikult vaja, sest reaalsuses katavad Hiiumaa, Saaremaa ja Liivi lahe meretuulepargid Eesti energiavajaduse. Milleks selline ebaproportsionaalne planeerimine?

Vald on T6 ala arendades valmis **raadama** (metsa välja juurima nii, et see **ei taastu kunagi**), mis muuseas **2030. aastaks soovitakse EL-is**

keelustada, 40-60 ha metsa (kogu tuuleala ca 600 ha). Ilmselt ei vaja see suuremat selgitust, milline kahju on see loodusele. Rääkimata siinsetest loomade-lindudest, kelle kodud tuuleparke luues hävitatakse. Näiteks on tuulepargi alal must-toonekure toitumisalad ning läheduses pesapaigad, Natura 2000 alad ja metsiste elupaigad, kuid tänasel kujul tehtud KSH aruanne ei suuda objektiivselt negatiivset mõju välistada, vaid minnakse edasi üldplaneeringu kehtestamisega.

Kõige haavatavam ongi loodus ja loomad, sest nemad ise ei saa ennast kaitsta – seda peab tegema ikka inimene. Kui Järvamaal tapetakse 11 toonekure, on kõik tagajalgadel, aga ca 600 ha metsakoosluse hävingule lükatakse rõõmsalt hoogu juurde. Täna on kaalukausil kas loodusliku keskkonna ja inimeste elukvaliteedi häving või saadavad toetused vallale ning näiline energeetikapoliitika arendamine, kus hiigelkasumi saavad arendajad ja tehnoloogia müüjad.

2020. aastal selgus Keskkonnaagentuuri tellitud uuringu põhjal, et T6 alad on **minimaalse või olematu tuuleenergia potentsiaaliga**. Kehtna vald tõi vastuväiteks, et nii kõrgeid tuulikud pole Eestis varem olnud, seega tuulepotentsiaal on ikka parem. Milline? Ei oska keegi täna öelda.

Tekib õigustatud küsimus, kas **paberil välja valitud n-ö tühi ala Raplamaal** (teadaolevalt madala tuulepotentsiaaliga) on ikka kõige mõistlikum asukoht tuulepargile? Kehtna valla sõnul otsustavad seda arendajad. Seega **jokk-skeem** – arendaja saab kasu, vald saab toetust. Kehva seisuga jäävad elanik ja loodus, kellele puuduvad igasugused toetused enda õiguste ja soovide kaitseks. **Ja see ei ole tühi ala!** On näha, et loodusest ei hoolita teips mitte!

Kuna senimaani on tuuleparke pigem arendatud põldudel, tühermaadel ja rannikualadel, on isegi Keskkonnameti sõnul metsamaastikele rajata-

vate tuuleparkide mõju vähe uuritud. Amortiseerunud tuulikuid on raske taaskasutada ning mitmes riigis lihtsalt maetakse nende jäätmed maha. Kas see on õiglane hind taastuvenergia loomiseks? Või kas on ikka taastuv?

Häving, mille tuuliku loomine kaasa toob, ei ole taastuv ning tuulepargist saadav kasu keskkonnale on näilisem ning lühinägelik. 600 ha metsakooslust on keskkonnale kasulikum kui üks tuulepark. Rohepööre ei tohiks toimuda metsade arvelt, eriti praeguses olukorras, kus riiklik metsanduspoliitika on suure tule all. Raadame metsi tuulikute jaoks ning suurendame raiemahte – kas see ongi see pärand, mille jätame oma tulevastele põlvedele?

Oleme jõudnud olukorda, kus tavainimese heaolu ning elukvaliteet ei oma väärtust – tuulepargist saadav tulu arendajatele kaalub selle igati üles. Oleme palju kokku puutunud NIMBY (*Not In My Back Yard*) suhtumisega, mis on arenduse pooldajate üks peamisi argumente, millega naeruvääristatakse lihtinimese õigust elamisväärsele elukvaliteedile. Tõesti, oleme kolinud põhjusega väikealevikku või hajaasustusega taludega külla, kus interneti levik on puudulik ning naabreid ei näe. Arendatav tuulepark võib sundida meid loobuma oma tänastest elukohtadest.

Nüüd tutvustame seni läbitud protsessi ja räägime, kuidas meil on läinud. Oleme kogunud allkirju petitsioon.ee keskkonnas ja ükselt uksele käies. Oleme kogutud allkirjade arvuga rahul, saime kokku 239 allkirja, mis näitavad kindlalt inimeste tugevat vastuseisu. (petitsioon.ee portaali kaudu 239 tk; Järvakandi ja lähikülade (Nõlva ja Selja) inimeste kirjalik vastuväide 50 tk; Nõlva Metsaküla Seltsi kirjalik vastuväide 7 talu esindaja nimel oli veebruaris esitatuna kõige esimene vastuallkirjade kogum). Samas on teadaolev vastuseis isegi et suurem, mis

allkirjadena paberile ei jõudnud.

Lisaks koostas Kehtna vald infokorje, kus said osaleda vaid 16+ sissekirjutatud elanikud, jättes seega valimist välja inimesed, kelle suvekodud või teine elukoht piirkonnas asub. Isegi siis oli tulemuseks ca 60% vastuseis, kuid ka selle tulemusega volikogus ei arvestatud.

Peame tunnustama, et suhtlus vallaga ja inimeste kaasamine **on olnud puudulik**. Kui alustada algusest, siis juba uue üldplaneeringu avalik väljapanek ning selle üheks osaks olev avalik arutelu olid planeeritud täpselt volikogu vahetumise aega. Mõistagi on sel perioodil kogukonna tähelepanu valimistel, tulemustel ning uue volikogu moodustamisel. Sel perioodil (20.10.21) toimus ka esimene avalik arutelu Järvakandis. Ürituse korraldamisel eraldi tuuleparke ei mainitud, ürituse tutvustus oli lakooniline – tutvustatakse KSH-d ja üldplaneeringut. Info koosolekust oli leitav vaid Facebookis ja Kehtna valla kodulehel uudisena (06.10.21), kuid näiteks **ei olnud arutelust infot Kehtna Valla Teatajas**, mis vanemale elanikkonnale, kes interneti ei kasuta, on oluline infoallikas.

Saadis teadlikuks tuulealade planeerimisest ning sellest, et T6 ala on planeeritud otse Järvakandi ja Nõlva küla külje alla (lähimad elamud vaid 1 km kaugusel), koostasime üheskoos advokaadiga Järvakandi ja lähikülade vastuväite üldplaneeringule. Vallavanem kutsus jaanuaris arvamust avaldama ning seda me ka tegime.

Seega saatsimegi koostatud vastuväite dokumendi valda (09.02), kus kinnitati ka dokumendi kättesaamist, kuid sellele vastust ei tulnud mitme kuu jooksul. Pärast mitmeid meeldetuletusi pöördus advokaat ise valla poole, millele saadeti vastus, kus põhimõtteliselt öeldi, et nad ei peagi meile vastama.

Kõik vastuväidete ja petitsiooni allkirjad on notariaalselt tõestatud kujul

esitatud 09.05 ühtse pakatina valda koos advokaadi poolt koordineeritud pöördumisega volikogu liikmetele, et kogukonda kaasataks arutellu. Paraku ei olnud sellest mingit kasu. Allkirjad jõudsid küll volikogu liikmete postkastiti, **kuid neid ei arutatud**. Kuulsime sellest üllatusena veebivahendusel volikogu istungit vaadates.

Tekib küsimus, miks jäetakse kogukonna arvamus pidevalt kõrvale. Kodanike kaasamatuse ja informeerimatuse kohta selgus ükselt uksele käies ilmekas näide, **kus peaaegu ükski inimene ei teadnud, et tuulikud nende kodu lävele tulevad**. Reaalsus ilmneb alles siis, kui tuulikud on juba püsti, kuid siis on juba hilja.

Lisaks on kummastavad vallapoolsed mantrad, kus mainitakse pidevalt, et üldplaneeringu kehtestamine ei tähenda, et tuulepark tuleb; täna ei ole olemas mitte ühtegi kindlat huvilist; või et me ei tea lõpuni selle mõjusid ega peagi teadma, sest need tulevad alles detailplaneeringu käigus. Juriidilise protsessi ajalises valguses võivad need väited olla mõistetavad, aga väheräägitud fakt on see, et Kehtna valla **üldplaneeringu tuulealade käekäigust on tegelikkuses huvitatud väga paljud arendajad**, mis on omaette kõnekas.

Meie suurim soov on, et T6 ala eemaldatakse üldplaneeringust. Soovime vähemasti seaduspäraselt asjaajamist ning kaasamist. Täna seda toimunud ei ole, pigem kuulsime viimasel rahvakoosolekul väiteid, et tuulepark tuleb olenemata sellest, milline on kogukonna meelsus. Nii on jäänudki valla kodanikule väga vähe võimalusi teha ennast kuuldavaks, nähtavaks ning võrdväärseks. Siin on meie kodud ja me soovime, et elukeskkond oleks inimväärne, et meie elukeskkond tuulikute emiteeritud müra ja loodusele tekitatud pöördumatu kahju tõttu ei halveneks.

MTÜ Nõlva Metsaküla Selts

Kommentaari

T6 ja Kehtna valla üldplaneering

MTÜ Nõlva Metsaküla Seltsi poolt koostatud artikkel tõstatab palju küsimusi seondult tuuleenergeetika tulevikuga Kehtna valla territooriumil.

Praegune keeruline olukord meie energeetikas tõendab, milline on tegelik olukord. Meil on puudus elektrienergiast, reaalseid lahendusi on napilt. Koostatud valla üldplaneering annab võimaluse tulevikus hakata planeerima tuuleparke, uurida erinevaid mõjusid loodusele, inimesele...

Kehtna vald peab andma võimaluse ka elektrienergia tootmiseks valla territooriumil, et tagada inimestele

elementaarsed elutingimused ja „heaolu“. Tänapäeval on äärmiselt keeruline toime tulla ilma elektrienergiata. Tekib küsimus, kas eelnimetatud „heaolu“ tuleb kellegi arvelt. Loodusressursside kasutamine on enamjaolt tulnud alati „kellegi arvelt“. Tuulikute tootmine ja ehitamine on olulise keskkonnamõjuga, aga elektrituulikutele „kütuseks“ oleva tuule kasutamine tundub siiski mõistlik ja jätkusuutlik. Oleme seisukohal, et vajalik on siiski teha valikuid ja otsuseid, tuleb nõustuda, et MTÜ Nõlva Metsaküla Seltsile need valikud ei sobi.

MTÜ Nõlva Metsaküla Seltsi artiklis on esitatud mitmeid väiteid, mille puhul soovitame artikli lugejatel mõelda järele, kas esitatud väited on tõendatud või on need vaid arvamused. Arvamus

ei pruugi olla tõde, see võib olla ka spekulatsioon. Näiteks interneti „avarustes“ leidub palju infot, aga enamasti on meil siiski teadmine, et kõik, mida sealt loeme või näeme, ei pruugi olla tõsi...

Täiendavalt rõhutame, et kõikide tuuleparkide rajamiseks on vajalik eelnevalt koostada detailplaneering, mille raames saavad arvamus esitada kõik vastava piirkonna elanikud. Praeguseks hetkeks ei ole veel algatatud detailplaneeringuid tuuleparkide planeerimiseks Kehtna valla territooriumile ja arendajad ei ole ka esitanud vallale algatamise taotlusi. Seega Kehtna vallal puudub hetkel ülevaade arendajate detailsetest plaanidest. Samas on teada, et arendajad suhtlevad hetkel eelkõige maa-

omanikega maakasutusõiguse teemal ja peale üldplaneeringu kehtestamist võib oodata taotlusi detailplaneeringute algatamiseks.

Üldplaneeringu koostamise raames on valminud keskkonnamõjude strateegilise hindamise (KSH) aruande lisa 2 „Tuuleenergia alade kavandamine“. Kehtna valla üldplaneeringu koostamisel on tehtud tuuleparkide, kui olulise ruumilise mõjuga ehitiste (ORME) võimalike asukohtade eelvalik. Tuulepargid on olulise avaliku huviga objektid nii kohalikul kui riiklikul tasandil ning nende rajamisega võib kaasneda mitmeid ka negatiivseid mõjusid. Kindlasti on aga positiivne roheenergia tootmine tuuleparkides.

Tuuleenergiat puudutav osa koondati

parema mõistetavuse tagamiseks meie valla KSH aruande lissasse. Eelnimetatud lisa annab üldplaneeringus ülevaate tuuleparkide võimalikest asukohtadest, nende valiku meetodikast ning tuuleparkidega kaasnevatest keskkonnamõjudest. Üldplaneering ei anna tuuleparkide rajamiseks ehitusõigust, vaid on alus ja sisend järgnevatele planeerimisprotsessidele.

Jätakuvalt on üldplaneeringu info leitav internetis - täpsemalt on valla kodulehe esilehel link üldplaneeringu materjalidele. Valla üldplaneeringu avaliku kaardirakendusega saab tutvuda ka interneti aadressil: hendrikson.ee/maps/Kehtna-Rapla/.

Hans-Jürgen Schumann,
ehitusspetsialist

RAEK annab nõu! Ja mitte ainult...

Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse (RAEK) üks tegevussuundi on maakonna alustavate ja tegutsevate ettevõtjate teavitamine, nõustamine ning koolitamine. Samuti aitame kaasa erinevate ettevõtluskeskkonda mõjutavate algatuste elluviimisel.

Ettevõtlusteadlikkus ja ettevõtlusõpe meie koolides

Oluline on kaasata asjalikke ja ettevõtlikke noori juba varakult ning tekitada huvi ettevõtluse vastu. Noortele suunatud tegevused on homsete ettevõtjate ja sädeinimeste kasvulava. Maakonnas on tänu RAEK-i tegevustele tõusnud huvi õpilasfirmade programmis osalemise vastu, samuti on kõik võimalused põhikoolis minifirmade loomiseks. RAEK-i abiga ja toel saavad koolitusi ja ettevõtlusteemalisi õppereise kõik huvitatud haridusasutused Raplamaal. Ettevõtliku kooli programmiga on Kehtna vallas liitunud kaks kooli – Kehtna Põhikool ja Eidapere Kool.

Ettevõtjate tunnustamine

RAEK-i eestvedamisel ja heade partnerite Raplamaa Omavalitsuste Liidu ning Raplamaa Partnerlasku toel toimub iga-aastane Raplamaa ettevõtjate tunnustamine. Eelmise aasta tulemuste põhjal pälvisid Kehtna vallast tunnustuse: Uustulnuk 2021, laureaat Green Gravels OÜ Rabav toode 2021, nominent

Huskypark OÜ
Äritegu 2021, nominent Green Gravels OÜ

Väärrika ja kogenud ettevõtja tiitliga Vana Kala 25 pärjati Kehtna vallast Eesti Töuloomakasvatatajate Ühistu juht Tanel-Taavi Bulitko, samuti pälvis Vana Kala 25 tiitli O-I Estonia AS tegevjuht Kaido Turro.

Just nüüd ja praegu...

Alljärgnevalt toome välja mõned veel sel aastal elluviidavad tegevused, mis võivad Sulle, hea ettevõtja või ettevõtlushuviline, kasulikuks osutada.

Ettevõtlusnädal juba 3.–7. oktoobrini – ettevõtlushuviliste ja juba tegutsevate ettevõtjatele

Nagu igal sügisel, toimub ka sel aastal oktoobri alguses üle-eestiline Ettevõtlusnädal, mille raames leiab huvipakkuvaid üritusi nii tegutsev ettevõtja, alustav ettevõtja kui ka ettevõtlik inimene, samuti on kaasatud maakonna koolid. Nädala jooksul toimub üle kümne ürituse erinevatele sihtrühmadele. RAEK-i head koostööpartnerid sel nädalal on Raplamaa ettevõtjate ühingud, Swedbank ning Töötukassa Raplamaa osakond. Ettevõtlusnädala üritustele registreerimine algab septembri keskpaigas.

Ettevõtlusnädala kolmapäeval, 5. oktoobril toimub Tootefoto koolitus ettevõtjatele TaevaniMaani Meistrikojas Raplas, mis on Raplamaa

ettevõtjate tasuta. Täpsem info ja registreerimine 2. oktoobrini www.raek.ee

Alustava ettevõtja baaskoolitus oktoober – detsember

Tegemist on intensiivse koolituste sarjaga, mis sobib ennekõike alustavale ettevõtjale või ettevõtjale, kes tegutsenud alla kolme aasta ning vajab oma ettevõtte käivitamiseks ja arendamiseks uusi teadmisi. Ühe-kahepäevased koolitused toimuvad paarinädalaste vahedega teemadel: äriidee, ärimudeli arendus, turundus, finantsjuhtimine, maksud, juhtimine jt. Täpsem ajakava avaldatakse hiljemalt ettevõtlusnädalaks oktoobri alguses.

ELMIA allhankemessi külastus Jõnköpingi lähedal Roots

ELMIA allhankemessi toimub 15.–17. novembril Roots Jõnköpingus. Tegemist on regiooni suurima metalli-, plasti- ja masinatööstuse valdkonna kontaktmessiga. Ka sellel aastal korraldab RAEK Eesti ettevõtetele messi ühiskülastuse, kuhu ootame osalema 8-15 ettevõtjat.

Raplamaa ettevõtjate mentorklubi

RAEK on teatud ka alustavatele ettevõtjatele suunatud mentorklubi korraldajana. Viie kuu pikkuse programmi raames kohtume kuus korra, kohtumistel toimub lisaks väärtuslikule ajale kogenud men-

toritega ka koolitus alustavale ettevõtjale olulisel teemal, on see siis müügistrateegiate väljatöötamine, ajajuhtimine või turundus. Järgmine mentorklubi hooaeg alustab 2023. aasta alguses, osalemise kohta võib huvi üles näidata juba praegu.

Mis? Kes? Kus?

RAEK on Raplamaa omavalitsuste asutatud sihtasutus, mis on ellu kutsunud toetamiseks maakonna ettevõtjate, vabatahtlike ja kohalike omavalitsuste arengut. Selleks nõustame ja pakume koolitusvõimalusi ettevõtlikele inimestele nii maakonnas kui ka väljastpoolt maakonda. RAEK kuulub üle-eestilise maakondlike arenduskeskuste võrgustikku, kus töötab üle 160 spetsialisti ja konsultandi.

RAEK-i kontor asub ajaloolises Rapla pangahoones Tallinna mnt 12, kus on võimalik läbi viia kliendikohtumisi ja väikseid nõupidamisi. **Sind nõustavad ettevõtluskonsultandid:**

Tatjana Jääger, alustava ettevõtja konsultant tatjana@raek.ee

Ermo Brecher, kogenud ettevõtja konsultant ermo@raek.ee

Janek Kadarik, ettevõtluskonsultant, RAEK-i juhataja janek@raek.ee

Palume kõik kohtumised eelnevalt kokku leppida!

Kõik kontaktid ja sündmused on leitavad aadressil www.raek.ee Tere tulemast RAEK-i!

Varri Väli,
arendusjuht

Raplamaa seltsilised alustavad oma sügishooaega

Meil on praegu Raplamaal päris mitmeid tublisid vabatahtlikke, kes panustavad oma aega ja head tahet eakatele pühendades. Üheskoos käiakse jalutamas, tehakse mälu treeninguid, lahendatakse ristsõnu, loetakse raamatuid ja arutatakse maailma asju. Vabatahtlikud ei toimetata mitte ainult projekti pärast, vaid ikka südame sunnil, et kellegi elu rõõmsamaks muuta.

Vabatahtlikuna saad teha häid ja kasulikke asju, ennast avastada ja proovile panna. Omanud uusi teadmisi, kogemusi ja oskusi. Kõik me võime olla vabatahtlikud, saame panustada vabast tahtest oma aega, energiat ja oskusi teiste inimeste, keskkonna, kogukonna või ühiskonna heaks, selle eest tasu saamata.

Kui sind kõnetab see postitus ja sa tunned, et saaksid ka kellelegi seltsi või tuge pakkuda ja sooviksid sellest rohkem teada, siis liitu vabatahtlike seltsilistega, saad uusi sõpru ja põnevaid koolitusi.

Raplamaal on vabatahtlike seltsiliste koolitus juba 7.-8. oktoobril, kus koolitajad on Tiina Tambaum ja Eha Paas.

Tiina Tambaum on Tallinna Ülikooli teadur ja haridusgerontoloog ning vanemaealiste sotsiaalse tervise teema eeskõneleja Eestis. Tiinat on esile tõstetud vanemaealiste õppimise väärtustamise ja populariseerimise eest, Eesti Tervisedenduse Ühingu andis talle 2021. aasta tervisesõbra aunimetuse. Tiina on eksperdina osalenud vanemaealiste vabatahtlike liikumise alguse juures, Kodukandi projektides ning on vabatahtliku seltsilise käsiraamatu kaasautor. Vt https://et.wikipedia.org/wiki/Tiina_Tambaum

Eha Paas on vabatahtlike seltsiliste projekti ekspert. Ta on vabatahtlike kaasamise teemaga tegelema aastast 2013, olnud ise seltsiliseks ja juhtis seltsiliste pilootprojekti 2018.-2020. aastal. Ühtlasi on kaasautor vabatahtlike seltsiliste käsiraamatus. Ehal on ka ligi 30-aastane kogukonnatöö kogemus, 2022. aastal lõpetas ta Tartu Ülikooli kogukondade arendamise ja heaolu magistriõpingud.

Mina olen vabatahtlike seltsiliste koordinaator Raplamaal. Kui sinul on soov hakata vabatahtlikuks või tead kedagi, kes vajaks vabatahtliku seltsi, siis võta minuga ühendust:

Aili Raidma,
tel 526 1197, e-mail: aili.raidma@gmail.com

Oktoobrikuu on ettevõtluse kuu

Ettevõtluse kuu juhatab sisse Raplamaa Arendus- ja Ettevõtluskeskuse (RAEK) korraldatav ettevõtlusnädal Raplamaal, mis toimub 3.-7. oktoobrini 2022. Selle nädala tippündmus on 6. oktoobril toimuv Raplamaa Majandusfoorum 2022.

Ettevõtluse kuul külastab Kehtna Vallavalitsus koos RAEK-i töötajatega valla ettevõtteid, et üheskoos välja selgitada paremaid koostöövõimalusi.

18. oktoobril toimub Kehtnas seminar valla ettevõtjatele. Seminari

peasineja on majandusekspert Rai-vo Vare. Seega tulevad vaatlusele ka Eesti ja maailma majanduse arengu-protsessid ja tuleviku teemad.

Kehtna valla aasta parimaid ettevõtteid tunnustatakse 22. oktoobril Kehtna valla aastapäeva raames.

Ettevõtluse kuule paneb punkti 31. oktoobril kell 16 toimuv valla ettevõtjate ümarlaud Kehtna Vallamajas.

Mammograafiabuss ootab Raplamaa naisi sõeluuringule

Juunist oktoobrini külastavad mammograafiabussid Rapla maakonda. Tervisekassa kutsub sihtrühma naisi agaralt võimalust kasutama, kuna sõeluuringul osalemine on tasuta ja sellega on võimalik haigus avastada enne, kui see jõuab kaebuste näol endast märku anda.

Käesoleval aastal on Rapla maakonnas kutsutud rinnavähi sõeluuringule 2068 naist.

Igal aastal saab keskmiselt ligi 1000 Eesti naist rinnavähi diagnoosi. Rohkem kui neljandik naistest saab oma diagnoosist teada tänu sõeluuringule. Väga oluline on oma rindu regulaarselt

kontrollida, sest mida varem rinnavähk avastada, seda edukam on ravi ning suureneb haigusest jagu saamise tõenäosus.

„Rinnavähi sõeluuringul osalemine on muudetud naiste jaoks võimalikult mugavaks. Rinnauuringuid korraldavad kõik suuremad Eesti haiglad. Lisaks sõidavad ringi mammograafiabussid, mis külastavad aasta lõpuni Eesti eri piirkondi, peatudes nii suuremates linnades kui ka väiksemates kohtades,“ ütles Tervisekassa avalike suhete ja tervise edenduse osakonna spetsialist Ave Jüriöö.

Rapla maakonnas osales möödunud aastal rinnavähi sõeluuringul 63% naistest, Eesti keskmine hõlmatus oli 60%. Kuigi aastate jooksul on rinnavähi sõeluuringutel osalemise protsent kasvanud, on naiste tervisekäitumises veel vajalikud olulised muutused.

Sõeluuringule on oodatud ravikind-

lustatud ja ravikindlustamata naised vanuses 50–69. 2022. aastal kutsutakse rinnavähi sõeluuringule naised sünniaastaga 1954, 1956, 1958, 1960, 1962, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972.

„Tuletame meelde, et alates 50. eluaastast oodatakse naisi sõeluuringule iga kahe aasta järel. Sõeluuringust on oluline osa võtta ka siis, kui kaebused puuduvad. Sel aastal saadame esmakordselt naistele ka SMS-teavituse bussi jõudmisest tema elukoha piirkonda. Soovitame uuringule registreerida aegsasti, et leida endale sobiv aeg ja aidata ära hoida järjekordade teket,“ rääkis Jüriöö.

Mammograafiabussi sõidugraafik:
Järvakandis Järvakandi Kandi konsumi juures, Tallinna mnt 37 17.10.2022 – 18.10.2022

Kehtnas Kehtna Coopi juures, Lasteaia 12 19.10.2022 – 20.10.2022

Registreerimine tel 600 3155.

Kehtna vallas on mammograafiabuss oktoobris neli päeva: Järvakandis 17.-18. oktoobril ja Kehtnas 19.-20. oktoobril.

Kõik, kes on saanud kutse, võiksid oma tervise heaks uuringul osaleda. Kui te ei ole sõeluuringu aastal sündinud, aga teil esinevad mingid kaebused rinnas, võib oma perearstilt või naistearstilt saatekirja võtta ja kodu lähedal uuringu lasta ära teha. Naised, kes on eelmise või isegi kaks uuringut vahele jätnud, on eriti oodatud. Ultraheliuuringut saab teha ka haiglas asuvas rinnakabinetis.

Naine on eelkõige ise oma tervise ja rinna hoidja. Igal aastal saab rinnavähi diagnoosi ligi 1000 naist. Paljudel avastatakse haigus just sõeluuringus – siis, kui muid sümptomeid pole veel tunda ega näha. Vähi haigestumine on ränk hoop nii naisele kui ka kogu perele. Tavaliselt emad hoolitsevad rohkem laste ja mehe eest ning jätavad oma vajadused tahaplaanile, nüüd on aeg enda eest hoolt kanda! Terveks tunnistava vastuse saamine pakub alati rahuldust ja kergendust. Ja kui rinna sõeluuringus avastatakse muutused varakult, on haigus täielikult ravitav.

Dr Mare Pruks, naistearst

Järvakandi KULTUURIHALL

- 06.10** kell 19 Kino "Kalev", pilet 5 €/3.50.
- 20.10** kell 19 etendus "4 õuna" Kaarepere näitetrupilt Anderaasuke, pilet 5 € kohapeal.
- 21.10** kell 10 Hindpere Optika silmade kontroll ja prillide müük. Vajalik eelnev registreerimine tel teel 5323 2454.
- P 30.10** kell 17 Klaveritrio Poll-Varema-Poll. Mari Poll (viul), Henry-David Varema (tšello), Mihkel Poll (klaver) Kavas Eller, Babadžanjan, Beethoven. Rahvusvahelise haardega interpreetid ning hinnatud pedagoogid toovad teieni kaunikõlalise kontsertkava Eesti ja maailma klassikast. Pilet 10 € kohapeal. Olete oodatud!
- Täpsem info FB ja kodulehel!

Kehtna Klubi

- 09.10** kl 11-12 Inglise kasutatud riiete müük.
- 12.10** kell 18 Mälumäng. Oodatud on 4-liikmelised võistkonnad, eelnevalt vajalik registreerimine hiljemalt 10.10.2022. Osavõtutasu aasta peale (4 korda) on 20 € võistkonna kohta.
- 16.10** kell 14 Tagurpidi Nooruse kokkusaamine
- 22.10** kell 12 Rahvamajade päev - mängime lauamänge! Osavõtt prii, oodatud kõik.
- 22.10** kl 15-17 Kaunite daamide kaunid kleidid ja ehted. Pop-up pood, suured suurused. Hinnad 2 € kuni 8 €.
- Täpsem info FB ja kodulehel!

VALTU RAHVAGA TEATRISSE...

- Veel on pileteid järgmistele etendustele:**
19. oktoobril Variuse Teatri etendus Vene Teatris "TUHAST TÕUSNUD TEATER"
4. novembril Estonia Teatris "ORPHEUS PÕRGUS"
10. novembril Endlas komöödia "NORMAN VALLUTAJA"
16. novembril VAT TEATRI etendus "ROMEO JA JULIA" Vaba Laval
20. novembril Estonias "TÜTARLAPS KULDSEST LÄÄNEST"
- Rapla Kultuurikeskuses:**
30. novembril Rakvere Teatri etendus "OI, JOHNNY"
5. detsembril Vana Baskini Teatri etendus "AABITSA KUKK"
- Tellige piletid Helgilt tel 5394 1539.

Valtu Seltsimaja

- 04.10** kell 19 Mängufilm! "Kalev", pilet 5 €/soodus 4 €.
- 06.10** kell 11 Mokalaat. Tule ja lobise! Info 526 2722 Tiiu.
- 09.10** kell 14 Ooperikino.
- 13.10** kell 13.30 Pensionärideklubi "Koduläte" kokkusaamine. Oma osalemisest teata Helgile 5394 1539
- Kui soovid pidada meelde jäävat sündmust, siis selleks õige koht on Valtu Seltsimaja. Info ja broneerimine 526 2722 Tiiu Teets.
- Täpsem info FB ja kodulehel!

Valla raamatukogud

- Alanud on täiskasvanute lugemisbingo "Sügissärts 2022", mis kestab novembri lõpuni. Uuri lähemalt oma koduraamatukogust!
- 20.-30.10** Üleriigilised raamatukogupäevad:
- 20.10 Ettelugemispäev
  - Raamatukogudes erinevad väljapanekud, näitused ja ettevõtmised. Jälgi reklaami kodulehel ja FB-st.
- Raamatute väljapanekud, sündmused:
- Järvakandi**
- 17.10** kell 18 Naiskodukaitse tutvustamine.
- 21.-22.10** Öö raamatukogus (kinnine üritus 1.-3. klassile).
- Keava**
- 29.10** kell 19 kino "Kalev", pilet 5/4 €.
- Kehtna**
- Külli Ho maali- ja fotonäitus.
  - Fotonäitus "Igal majakal oma tuli".
- Valtu**
- 6.10** kell 13 lugemistund, loeme ühiselt "Kõrboja peremeest".
- www.raamatukogud.kehtna.ee

Soovin osta Järvakandis GARAÄZI.
Tel 5807 6228

FEKAALIVEDU SURVEPESU

FEKTO tel. 55 20 414

UMMISTUSTE LIKVIDEERIMINE TORUSTIKE LÄBIPESU

www.FEKTO.ee

Lelle Rahvamaja

- 5.10** kell 13 Kehtna valla õpetajate päeva tänuüritus, kutsetega.
- 11.10** kell 16 kino, kogupere multifilm "Pörsas Ruudi", pilet 3 €.
- 12.10** kell 19 alustab Jaana tervisetreening. Venitused, aeroobsed harjutused, lihastöö, hingamine. Treeningud igal kolmapäeval, osalustasu 2 € kord.
- 20.10** kell 16 Lelle lasteaiarühma ja rahvamaja suur õunakoogi konkurs, maitsmine ja hindamine. Jälgi reklaami!
- 30.10** kell 13 Lelle mälumäng. Võistkondade registreerimine on alanud!
- Oktoobrist** kolmapäeviti kell 13 lauluansambli ja kapelli kooskäimised. Juhendab Lemmi Linnas. Oodatakse väga uusi liitujaid!
- Kangastelgede toas on kudujate ootel kahed teljed.
- Jõusaali kasutamine raamatukogu lahtiolekuaegadel E, T, N, R 10-17, K 14-18.
- Rahvamaja ruumide üürimine erinevateks sündmusteks, hinnainfo kodulehel <https://lellerahvamaja.ee/>
- Täpsem info FB ja kodulehel!

Eidapere Kultuurikeskus

- 03.10** kell 15.30 mootorikaring lastele Iga kord on erinev teema, mida tehakse. Seekord valmistame koos õunakooki! Täpsem info FB lehel. Osalemine tasuta!
- 07.10** kell 10 Hindpere Optika silmadekontroll ja prillide müük. Vajalik eelnev registreerimine telefoni teel 5323 2454.
- 10.10** kell 16 Kino multifilm "Mamma Muu leiab tee koju", pilet 2 €.
- 17.10** kell 15.30 mootorikaring lastele-Küünlaterna meisterdamine. Osalemine tasuta!
- 18.10** kell 13 Eakate päevakeskuse „Kuldne“ kohtumine.
- 24.10** kell 16. Kino multifilm "Väike draakon Kokosaurus: seiklus džunglis", pilet 2 €.
- Lisainfo FB lehel!

KUULUTUSED

- Aitame ehitusloa projektiga. Tel 5439 0520
- Ehitus- ja maalritööd. Lisaks ehitusele teeme ka hooajalisi lisatöid: erinevad niitmis- ja haljastustööd, puude langetamine ja võsaeemaldus, lumetõrje hoovidest, tänavatelt, katustelt. Kõik hinnad kokkuleppel, arve esitamise võimalus. Telefon 555 38 380
- OÜ ESTEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

ÖNNITLEME

95 Liidia Kangonen	70 Paul Tagapere
92 Elsa Salm	Rein Laasma
91 Luule Koppel	Nadežda Kotova
90 Vaike Mäesalu	Valter Heinsalu
Anni Kuslap	Maie Uusen
Helvi Maalik	Jüri Mägi
85 Valdek Heinsalu	65
AstaJõgi	Ülle Miilen
80 Helgi Sussi	Ruth Kask
Liis-Mail Moora	Ljubov Hulkko
Leo Kontaveit	Ljudmila Jõearu
Harri Speek	Vello Oidsalu
Malle Sopp	Tiina Nurmela
75 Maria Mäokas	Ants Torri
Tõnis Spalle	Lilia Klaar
Maie Liba	60
	Elve Kraft
	Andrus Pajumäe
	Jelena Kaljumäe
	Alfia Rieksts
	Maire Valdmets
	Olaf Jõesalu
	Maire Urbus

UUS VALLAKODANIK

- Juuni**
Amilia Tiido
- August**
Liina Pähno
Lolan Riim
Kaidi Kätlin Kukk
Stefan Alexander Šults
Sofia Loviise Šults
Oliver Valdmann
Greta-Liisa Lomp
Linda-Lota Peda

MÄLESTAME

- Mihail Krasavin
Toivo Küket
Harald Tõntson
Aarne Pärt
Adolf Pundi

Kui Teie ei soovi oma andmete avaldamist õnnitluste rubriigis, palume sellest kirjalikult Kehtna Vallavalitsusele teada anda. Sellel juhul jääb piirang alaliselt kehtima, kuni Teilt laekub avaldamise nõusolek.

VALTU SELTSIMAJA esitleb

OOPERIKINO

Muusikaalamus suurem kui elu!

2022/23. HOOAEG

- 09.10 Puccini "TOSCA"
13.11 Glassi "AKHNATEN"
11.12 Lehári "LÖBUS LESK"
08.01 Offenbachi "HOFFMANNI LOOD"
12.02 Rossini "TUHKATRIINU"
12.03 Gershwin "BORG JA BESS"
09.04 Wagneri "SIEGFRIED"

Oktoobrist aprillini kuu teisel pühapäeval. Kohvilaud ja kava kuni 17 a (k.a) 3 € / 7 €. Broneerimine ja lisainfo teeleojasalu@gmail.com, [@oooperikino](https://www.facebook.com/oooperikino).

CINEMA CAFE JÄRVAKANDIS
 SUURIM JA VANIM KOHALIK TOITLUSTAJA
 KOHAPEAL VALMISTATUD MAITSEV JA SOODNE TOIT
 AITAME KATTA SINU PEOLAUA VÕI KORRALDAME KOGU ÜRITUSE
 TOOME SINU TELLITUD TOIDU SULLE KOJU KÄTTE

clubcinema.ee • +372 520 9459 • info@clubcinema.ee

KÕHU TÄIDAB

Cinema
 CATERING

PEOLAUD
 SÜNNIPÄEVAD
 VASTUVÕTUD
 BANKETID
 MATUSELAUD
 FIRMAÜRITUSED
 JÕULULAUD
 TÜDRUKUTE- JA
 POISTEÕHTUD
 GRUPPIDE TOITLUSTAMINE

OLEME AVATUD IGA PÄEV

KÕIK, MIS PUUDUTAB TOITLUSTAMIST

Vabatahtlik SELTSILINE

Kui sa tunned, et sinul on pisut vaba aega ja süda õige koha peal, siis liitu vabatahtlike seltsiliste liikumisega! Üheskoos aitame me neid, kes tunnevad ennast üksikuna ja kes enam ise ei jakska.

Tahad vabatahtlikuna eakatele või erivajadusega täiskasvanutele seltsi pakkuda, siis võta meiega ühendust. Aili Raidma Vabatahtlike Seltsiliste koordinaator Raplamaal, tel. 5261197, email:aili.raidma@gmail.com või www.seltsilised.ee

Rapla Sõiduõpe

Tule õpi autojuhiks!
 Meie autokoolis sõiduõpe sama marki autoga mis riiklikul sõidueksamil.

+372 520 8107
 Rapla Sõiduõpe
 @raplasoiduope
 www.raplasoiduope.ee

Valtu Jahimeeste Selts korraldab jahiteooria kursuse NOORTELE JAHIMEESTELE.

Kursus toimub puhkepäevadel alates 26. oktoobrist.
 Info Valtu Jahimeeste Seltsi kodulehel.

Metsas näeme...!

www.metsaamet.ee
 Tel. 5615 0680

Metsakinnistute ja raieõiguse ost
 Metsa ülestöötamine ja vedu
info@metsaamet.ee

Rapla tantsustuudio esitleb:
Idamaised, flamenco ja mustlastantsud

Järvakandi Kultuurihallis
 26. novembril kell 19.00

Pilet 5 eurot
 saadaval kohapeal

Info 526 3363 Olga www.tantsud.ee

KIRIKUTEATED

Lelle Püha Kolmainu õigeusu kirikus
 23. oktoobril kell 12 jumalik liturgia.

EELK Rapla Maarja Magdaleena koguduses:
 Pühapäeval, 2. oktoobril kell 12 Rapla kiriku 121.aastapäeva armulauaga jumalateenistus, laulab koguduse segakoor, jutlustab Keila koguduse abiõpetaja Volli Nugis.

Pühapäeval, 2. oktoobril kell 18 kammerkoori Voces Tallinn kontsert, kavas Pärt Uusbergi ja Cyrillus Kreegi Taaveti laulud, piletitega.

Neljapäeval, 6. oktoobril kell 17 piiblitund pastoraadi inglisaalis, Rooma kirja 9. peatükk.

Pühapäeval, 9. oktoobril kell 12 lõikustänapüha armulauaga jumalateenistus, kaastegevad pühapäevakooli lapsed, toome kirikusse õnnistamiseks lõikuseande.

Pühapäeval, 16. oktoobril kell 12 armulauaga jumalateenistus.

Neljapäeval, 20. oktoobril kell 17 piiblitund pastoraadi inglisaalis, Rooma kirja 10. peatükk.

Pühapäeval, 23. oktoobril kell 12 misjonipüha armulauaga jumalateenistus.

Pühapäeval, 30. oktoobril kell 12 usupuhastuspüha armulauaga jumalateenistus.

EELK Kehtna Peetri kirikus:
 Pühapäeval, 30. oktoobril kell 12 usupuhastuspüha armulauaga jumalateenistus.

EELK Järvakandi Pauluse koguduses:
 Pühapäeval, 2. oktoobril kell 15 jumalateenistus, teenib Keila koguduse abiõpetaja Volli Nugis.

Pühapäeval, 16. oktoobril kell 15 lõikustänapüha armulauaga jumalateenistus, toome kirikusse õnnistamiseks lõikuseande.

tre Raadio
 Rapla 91,3

Metsakeskus.ee

Ostame kasvavat metsa, põllumaad ja metsakinnistuid hinnaga kuni 10 000 eurot/ha.
 Kinnistud võivad olla tehtud raietega või asetseda piiranguvõndis.
 Tel: 56 111 900

Ilusatest helkedest saab aastate jooksul üks suur ja värviline mälestustebukett.

Täna kõiki, kes mind juubeli puhul õnnitlesid! Äitäh lillede ja ilusate soovide eest! Helgeid helki ja tarmukust teile kõigile sisukateks aastateks!

Helgi Kaerperest

Valtu Anderaasukese näitetrupilt

Arvo Mägi

NELI ÖUNA

20. oktoobril 2022 kell 19

Järvakandi Kultuurihallis

Pilet 5 € kohapeal

2022 EESTIMAA RAHVAMAJA PÄEV

KULTUUR HARIDUS KOGUKOND

22. oktoobril RAHVAMAJADES ÜLE EESTI

Kehtna Klubi
 KUTSUB LAUAMÄNGE MÄNGIMA KLUBI VÄIKESESSE SAALI

22.10.2022 KELL 12-15.
 TULGE KÕIK, VÄIKESED JA SUURED!

www.rahvamaja.ee
 FB: Eesti Rahvamajade Ühing

